

פניני הצדיקים



פ"נ
הרה"צ הוה"ק המפורסם פאר הדור צ"ע
מ"ה שלמה חכה"ן אמור ואנדקק רראמסק
בעל המחבר "תפארת שלמה"
בן הרב המופלג החסיד מ"ה רוב עבו הכהן
נפטר ביום כ"ט אדר הרי"ל
זכותו יגן עלינו ועל כל



אוהב ישראל מ"ה
אברהם יהושע
העשיל
מק' אפטא
בהרב החסיד וענין
שלשלת היוחסין
מ' שמואל ז"ל
נפ' ה' ניסן תקפ"ה
ולעת וקנתו תקע אהלז של תורה
פ"ק מעובז ולו דומי תהלה
ובמקום גלותו שם ענותנותו
אשר יצוה את בני
שלא לכתוב על ה'...

לעדכוני, ברכות מזל טוב והודעות - שלחו ל: 054-8410475 | HB0548410475@gmail.com

מיטב השידורים
מגדולי הרבנים

ללא פרסומות. 24
ללא חדשות.
ללא פוליטיקה.

האזינו לשידור החי | 03-3782000 | באפליקציה | www.radio2000.co.il

במילל: 054-8410475, דוא"ל: HB0548410475@gmail.com

הרב שלמה הכהן מראדאמסק ה"תפארת שלמה" זצ"ל - נולד בשנת ה'תקס"א (1800) בוואלשצאווי. עוד בשחר ילדותו העידו עליו ה'חוזז מלובלין' ו'היהודי הקדוש' כי רבי שלמה יגדל ויהיה לנר גדול ברבות הימים. כונה בצעירותו **"העילוי מוולושצובה"**. בהיותו כבן 14 שנים היה אצל קרובו החסיד המפורסם בדורו בשמו רבי לייביש טעבילעס זצ"ל בפיטריקוב. לילה אחד בעודו לומד בבית המדרש, והחלונות היו מול בית-החיים הישן, יצאו כל האנשים, והוא נשאר לבדו יושב ולומד - ופתאום נכנס בו פחד. הוא נטל את השופר, שהיה בבית הכנסת ותקע בו. לפתע התחלחל, כאשר ראה נפטרים בתכריכים עומדים על יד החלונות ושואלים: **"האומנם שופרו של משיח הוא זה?!"**. והוא נמלט מבית המדרש בבעתה. סיפור זה נתפרסם בכל הסביבה והכל דיברו על קדושתו הנוראה של העילוי, אשר בתקיעתו הטהורה הוציא נפטרים מקבריהם.



בשנת ה'תקצ"ד (1833) באו אליו ראשי-קהל ראדאמסק להציע לו את כסא הרבנות. למרות שהיה דחוק בפרנסתו- סירב. ורק בפקודת הסב"ק מראדושיץ (שהבטיח לו זרע של קיימא) הסכים, ובתנאי שלא יכבדו אותו ביום הכתרתו, כי הצנע לכת הוא המובחר. וכתב אז לעצמו תקנות אחדים ומסיים בזה הלשון: 'ולי אני עבדך תן לי לב לשפוט עמך הזה'. ועל המלה לב מופיעים נקודות. **לאחר פטירתו נדהמו לרוח הקודש, שראה בטהור עיניים ש-ל"ב שנים יכהן כרב.**



גאון בנגלה ובנסתר. מתמיד עצום. ענוותן מופלא. רבים הסתופפו ונושעו מברכותיו. בעל תפילה ומנגן נפלא. שבוע לפני פטירתו הסתלק בעל חידושי הרי"ם שהיה רעו ועמיתו. ולא רצו בני ביתו לגלות לו. אולם ברוח קודשו חזה בדבר ושאל לחתנו סדר הלוויה, ולאחר מכן הוסיף: **'הנך רואה זקני כבר לבן מקובלני מרבתי הגדולים, כי בשעה שישתלק צדיק הדור יקראו גם לי לקבל שבת לפניו בעולם האמת'**. בליל פטירתו באו שני אורחים חשובים: הרה"ק ר' צמח משידלאווצי, והרה"ק ר' ארון מקראקא (בן הרה"ק בעל 'מאור ושמש'), פנה רבינו אל רבי ארון ואמר לו: 'ארון נושא את נושאי'. **ולמחרת הובנה הכוונה שרבי ארון היה מנושאי ארונו של רבינו.** נפטר בערב שבת-קודש כ"ט אדר ה'תרכ"ו (1866). חי כ-66 שנים. ציונו בעיר ראדאמסק.

אביו: הרה"ג ר' דוב צבי הכהן (בידו ספר יוחסין עד אהרן הכהן). **אמו:** מרת פרומט. **אשתו:** מרת גיטל (בת הרב החסיד מוה"ר שמואל מעיר בארזילוב). **בנו:** ר' הירש (מילא את מקום אביו). **חתנו:** ר' ליפמאן ליטמנוויטש. **מרבתי:** ר' פישל מסטריקוב, ר' מאיר (מח"ס 'אור לשמיים' מאפטא), ר' אברהם צבי (אב"ד פיטריקוב, מח"ס 'שו"ת ברית אברהם'), ר' ישעיה וועלטפרייד מפשעבורז, ר' משה אהרן (אב"ד קוטנא), ר' פישל מסטריקוב, ר' יחזקאל מקוזמיר, ר' שמחה בונם מפרשיסחא, ר' יששכר דב בער (ה'סבא קדישא' מראדושיץ), ר' משה מלעלוב, ר' דוד חריף (ה'בית דוד') והרבי מצאנז. **מספריו:** **יתפארת שלמה**- על התורה והמועדים.

פעמים רבות, כשבאו אל הרה"ק התפארת שלמה להזכיר את עצמם בפתקה ופדיון, היה מקלל אותם בקללות אשר השומע תצילנה אוזניו, אולם מי שנתקלל הייתה לו הצלחה גדולה. פעם אמר למשמשו לפני שבת, שיכין מטה כדי שלא יהא מוקצה בשבת ויביאהו אליו כשיבקשהו, כי אם איני יכול לגרש את החסידים ע"י קללות וחירופים, אגרש אותם ע"י המטה, ובשבת קודש בסעודת שחרית ביקש ממשמשו, שיביא לו המטה והתחיל להכות בו את החסידים, וכולם ברחו לנפשם, והוא רדף אחריהם ורק הלך לאיטו. היה שם איש אחד, שחשב: **'למה לברוח בחוץ?'** והלך והטמין את עצמו מאחורי דלת האכסדרה של בית-המדרש, והצדיק הלך לשם והרגיש, כי יש שם אדם וצעק: **"מי כאן?"** והדלת נפתחה. ואמר הרב: **"החבאת את עצמך הלא מצאתיך. אתן לך את חלקך כדיון ונתן לו כמה מכות. ואח"כ קרא לכל החסידים שיבואו בחזרה אל השולחן, וזה האיש, שקיבל המכות נשבר לבבו בקרבנו, כי רק הוא קיבל המכות ומסתמא - הוא חוטא גדול ומרוב צערו חלה, והלך אביו להזכירו לפני הצדיק, כי חלה מאוד והוא במצב של פיקוח נפש, כי חושב שכל הרעש היה בשבילו.**

צחק הרב ואמר: **"הלא קיימא לו, כיוון שנלקה אחיך הוא"** וציווה שיבוא תיכף לפניו. מובן, ששב לחסיד הזה רוח חיים ובא לפני הצדיק וברכו בברכה והצלחה, ביום מן הימים הגיע מברק, **כי זכה בגורל בוורשה בסך ארבעים אלף, וכשבא לבשר לפני ה'תפארת שלמה'**, אמר לו עוד בטרם סיפר לו: **"תחת מלקות ארבעים יש לך כסף ארבעים"** ויהי לפלא.

פעם בא אליו חסיד ורצה בנוסף לקוויטל להזכיר לפניו חולה, אך לא זכר את שמו ועמד נבוך נוכח לפני רבנו, ושאלו רבנו לפשר מחשבותיו, והסיח צערו לפני הצדיק. אמר לו רבנו: **"אולי תנסה להיזכר בשמו?"**, ומשעברה שעה ארוכה ולא נזכר, אמר לו רבנו: **"שמא שמו כך וכך?"**, נענה החסיד שאכן כך שמו. והמשיך לשאול: **"שמא שם אמו כך וכך?"**, והשיב: **"אכן כך שמה"** וברכנו. בראותו את גודל פליאת חסידיו אמר: **"בספר שמות נרשמים כל שמות בני ישראל, והתבוננתי בספר זה ומצאתי שם את שמו ושם אימו"**.

נסיד אחד בא אל הרה"ק בעל תפארת שלמה מראדאמסק זי"ע וביקש להתברך מפיו בזרע של קיימא, הורוה הרה"ק להישאר אצלו לחג הפסח, בליל הסדר אמר לו ה'תפארת שלמה': **"קרא נא מה שכתוב בהגדה: 'כאן הבן שואל', כאן אפשר לשאול ולבקש בן". וכך הווה, לשנה הבאה נולד לו בן זכר.**

הגאון רבי אברהם שאג זצ"ל - נולד בפרוישטאט שבאוסטריה בשנת ה'תקס"א (1801). בגיל שלוש התייתם מאביו, ואמו מסרה אותו לידי רבה של רגינדורף, כדי שיחנכו. היה הכיר מיד בכשרונותיו המיוחדים. מנעוריו יצא שמו בישראל כצדיק וקדוש. בהיותו בן עשר כבר נתפרסם כעילוי, וידע חלק גדול מהש"ס. טרם הגיעו לגיל מצוות העבירו רבה של רגינדורף לישיבתו של החת"ם סופר בפרשבורג. **עד מהרה נהיה לאחד מבחירי תלמידיו**, ולא ארכו הימים, והוסמך לרבנות. רבו הפליג בשבחו כ"גאון וצדיק" ממדרגה ראשונה, והתחשב מאד בדעתו, כל אימת שהיה מביעה לפניו.



בגיל 18 התחתן אולם חמיו נפטר שנישא והוא קיבל את משרתו כאב"ד בעיר פרוסטיץ. לאחר 7 שנים, בטרם מלאו לו 25 שנה עבר לכהן כרב בשטלסדורף שבהונגריה, ופתח שם ישיבה. שמו הלך לפניו ומכל קצווי המדינה נהרו בתלמידים שביקשו לחסות בצילו. **היה עומד ומרצה במשך שש שעות רצופות את שיעורו לפני תלמידיו**. משטלסדורף עבר לכהן כרב בקוברסדורף, אחת משבע הקהילות שבחבל בורגלנד שבהונגריה. שם כיהן ברבנות במשך עשרים וחמש שנה והשפעתו הייתה פרושה על כל הונגריה. לא הייתה בעיה ציבורית במדינה, שלא נטל חלק בפתרונה. גם בעת זקנותו כשגופו נחלש הקפיד לומר את שיעורו בעמידה. **אחרי השיעור היה מגיע לאפיסת כוחות ממש, עד שלא יכול היה לעמוד על רגליו ולא לאכול מאומה מרוב עייפות**.



בשנת ה'תרל"ג (1873), בהיותו בן 72 עלה לא"י. אהבתו לארץ הקודש הייתה בלי שיעור. חלונות חדרו פנו אל מול הר הבית, ולא הסכים להחליף דירה זו בדירה אחרת, חדשה ומרווחת יותר, **כיוון שמחלונות דירתו היה עומד מדי פעם ומביט שעה ארוכה אל הר הבית ומעיניו זולגות דמעות**. נפטר ב-כ"ט אדר ה'תרל"ו (1876). חי כ-75 שנים. ציונו בחלקת הפרושים בבית הקברות בהר הזיתים שבירושלים. ציונה שלא לכתוב על מצבתו שום תואר. גדולי ירושלים ספדו לו. רבה של ירושלים, ר' שמואל סלנט, הורה אז לא לערוך שום מסיבה של שמחה בירושלים עד שעברו שלושים יום לפטירתו.

אביו: ר' יהודה ליב צוובנר (קיבל סמיכה מה'נודע ביהודה' בה כתב בראשה 'אריה שאג- מי לא ירא' וכך הוחלף שם המשפחה לשאג). **אישתו:** מרת לאה (בתו של רבי אהרן הלוי שפיץ, אב"ד בעיר פרוסטיץ שבמורביה בהונגריה). **ילדיו:** מרת מרים, ר' יהודה לייב צוובנר, ר' יששכר בער, ר' הינדל ור' אהרון. **מרבתינו:** ר' יצחק פרנקל (רבה של רגינדורף). ר' חיים סופר (ה'חתם סופר'). **מתלמידיו:** ר' יוסף חיים זוננפלד. **מספריו:** 'שו"ת אהל אברהם' דרשות הרא"ש (ר' אברהם שאג).

פעם אחת ערך ה'חתם סופר', בלוויית בנו, ר' אברהם שמואל בנימין, ביקורת אחרי חצות הלילה, על פני חדרי הבחורים. כשהתקרבו לחדרו של הבחור אברהם שאג, שמעו מרחוק את קול התורה הבוקע ועולה מחדרו. שעה ארוכה עמדו שניהם, הרב ובנו, והקשיבו לקול התורה המרנן. "ה'חתם סופר" פנה אל בנו ואמר: "**התבונן נא בני והקשיבה, איך צריכים ללמוד!**" (מורי האומה)

בשנת ה'תש"ב (1941) הופיעה בבית הרב יחזקאל צוובנר זיע"א בירושלים, ישישה מהעיר קלינורדין, אשר בהונגריה בגיל למעלה משמונים, ואמרה לו שברצונה להשתטח על קבר סבו הרב אברהם שאג זצ"ל גאב"ד קויברסדורף, אשר נלב"ע בעיר הקודש ומנוחתו כבוד בהר-הזיתים. וכאשר שאלו אותה, מה ראתה לטרוח ולבוא מחוץ לארץ להשתטח על קבר זה, היא סיפרה:

אימה הייתה משרתת בבית רבי אברהם. באחד הימים אירע, כי בעת עסקו בעיוניו, הביאו לו פיקדון בסכום גדול להפקיד אצלו. כדרכו לקח את שטרות הכסף, הניחם במעטפה מיוחדת, ורשם את שם המפקיד על המעטפה. **אולם מתוך שהיה נחפז לחזור לתלמודו, שכח להניח את המעטפה במגירתו, והניחה בטעות בתוך הספר שבידו**. כשסיים לימודו, הניח הספר בארון ואת דבר הפיקדון שכח.

ויהי בבוא הזמן, בא המפקיד לבקש פיקדונו, התחיל הרב לחפש במגירה, ולתמהונו הגדול לא מצאו. בליבו נכנס חשד אולי לקחה אותו המשרתת שבבית. אולם הצדיק לא רצה לפגוע בכבודה ואף לא ניסה אף לשאול ולברר אצלה. **הוא החליט לשלם מכיסו הפרטי לבעל הפיקדון את כל הסכום הגדול**. מכיוון שסכום כזה לא היה לו בבית, ביקש מבעל הפיקדון שיואיל לבוא בעוד כמה ימים. בינתיים קיבל הלוואה ממכיריו, וביום המיועד שלם הרב את סך הפיקדון עד הפרוטה האחרונה, ולא גילה דבר לאיש, רק לאשתו הרבנית אמר, שתשים עין מהיום והלאה על המשרתת.

עברו מספר חודשים ובפרוס ערב פסח כשניקה ובדק ספריו לכבוד החג, נפלה מעטפת הפיקדון מהספר! הוא נזכר מהמעשה, ובמקום להתמלא בשמחה, כי הושב כספו שאבד לו, בא לידי צער עמוק, על שהרהר בליבו חשד שזוהי על בת ישראל כשרה, על אף שלא אמר לה דבר וחצי דבר על כך. הוא קרא אותה, ובככי רב סיפר לה על כל העניין, פייסה וביקש ממנה מחילה, ולא נתקררה דעתו של אותו צדיק, עד שאמר, כי לאות פיוס הוא מוכן לתת לה מה שתבחר מחפציו שבבית.

ותען המשרתת: "חלילה לי רבינו, אין לי שום תרעומת עליו, ולא נפגעת ממנו, רק בקשה אחת יש לי, היות שכבר חלפו חמש עשרה שנה מאז נשואי, ועדיין לא נפקדתי, לכן אבקש, כי יברכני שאפקד בזרע של קיימא". בירך אותה רבינו, כי עד סוף השנה תיפקד וגם תאריך ימים. סיימה הישישה הסיפור: **אני היא בתה של אותה משרתת שנולדתי מברכתו. אימי ע"ה השתוקקה כל ימיה לעלות לירושלים ולהשתטח על קברו של אותו צדיק. ועתה זיכני ה' ובאתי לארץ הקודש למלאות רצון אימי**. (מעובד מתוך הספר לפיד אש, עמ' יב).



הרב יעקב קמינצקי זצ"ל: נולד בקאלושקובה (בלארוס) שבליטא בשבת כ' באדר א' ה'תרנ"א (1891). בילדותו למד בתלמוד התורה המקומי והתבלט שם בכשרונותיו ובתפיסתו המהירה. בגיל אחת עשרה נשלח ללמוד אצל למדני מינסק ושם שקד על תלמודו במשך מספר שנים. בגיל חמש עשרה עבר ללמוד בישיבת 'כנסת ישראל' בסלבודקה. עם סיום מלחמת העולם הראשונה עבר לקרמנצ'וג, שם התחתן ונולדו לו שלושת ילדיו הראשונים. לאחר חתונתו שב ללמוד בסלבודקה.

בשנת ה'תרפ"ו (1926) התמנה לרב בעיירה הליטאית ציטביאן. כיהן בתפקיד זה במשך אחת עשרה שנים. שם נולדו לו שלושה ילדים נוספים. מסוף שנת ה'תרצ"ח (1937) עבר לארה"ב. שם כיהן ברבנות במספר ערים: סיאטל, טורונטו שבקנדה. לאחר מכן כיהן כר"מ בישיבת 'מתיבתא תורה ודעת' שבניו-יורק (במקום ר' שלמה היימן שנפטר). בשנת ה'תשד"מ (1984) עבר הרב אירוע מוחי. **ענוותן. איש אמת. מעולם לא זז מדיבורו. גם לעת זקנותו עסק בתורה בהתלהבות. היה ידוע בזכרונו המופלא והיה מצטט פסקאות שלמות בע"פ.** נפטר ב-כ"ט אדר א' ה'תשמ"ו (1986). ציונו בברוקלין שבניו-יורק. חי כ-95 שנים.

אביו: ר' בנימין. **אישתו:** מרת איטא עטיל (בת המשגיח בישיבת סלבודקה – ר' דב הירש הלר). **מרבותיו:** ר' נתן צבי פינקל ('הסבא מסלבודקה'), ר' יחיאל מרדכי גורדון, ר' ברוך בער לייבוביץ, ר' איסר זלמן מלצר, ר' זלמן סנדר כהנא שפירא. **בניו:** ר' בנימין (ראש ישיבת 'תורת חיים' וראש ישיבת 'מתיבתא עטרת יוסף'), ר' שמואל (ראש ישיבת פילדלפיה וחבר מועצת גדולה התורה בארה"ב). ר' נתן (מראשי ישיבת איתרי בישראל), ר' אברהם (החברותא של אביו). **בנותיו:** מרת מלכה (נישאה לר' ישראל שורין, רב בברוקלין), מרת רבקה (נישאה לר' הירש דיסקינד, מנהל 'בית יעקב' בבולטימור). **מספריו:** **יעיונים במקרא** - על פרשיות התורה • **אמת ליעקב** - עיונים במקרא • **אמת ליעקב** - על הש"ס.

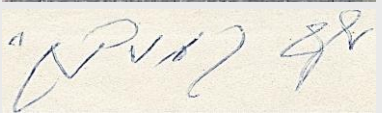


מנהגו של הגאון ר' יעקב קמינצקי זצ"ל היה שלא לאכול 'שרויה' בפסח. מנהגו היה תמוה בעיני תלמידיו שידעו כי הרב מוצאו ממשפחה ליטאית שאינם מקפידים על מנהג זה. לשאלתם ענה ר' יעקב כי בנערותו למד בישיבת סלבודקה, ומפאת המרחק הרב מביתם של התלמידים, לא נסעו רובם לכל חג לביתם אלא נשארו בישיבה.

שנה אחת, סיפר, "נשארתי גם אני בחג הפסח בעיירה, והתארחתי אצל משפחה לסעודות החג. בליל הסדר הגישו מרק שהתעוררה אצלי קושיא על כשרותו המהודרת, ולכן לא רציתי לאכול אותו. אולם לא רציתי לפגוע בבעלי הבית היקרים ולכן נמנעתי מלומר להם את הסיבה שבגינה איני רוצה לאכול מהמרק".

אמרתי שאיני יכול לאכול את המרק ומאחר שאיני אוכל 'שרויה', והיות יש במרק 'קניידאלך' העשויים מקמח מצה, אני נמנע מלאכול את המרק. סיבה זו התיישבה על ליבם של בעלי הבית". סיים ר' יעקב: "אולם על מנת שלא יצא מפי דבר שקר, קיבלתי על עצמי לקיים את מוצא שפתי, ומאז איני אוכל 'שרויה' בפסח".

כל ימיו לא נהג הרב להניח תפילין של רבנו תם, אלא רק תפילין על פי מנהגו של רש"י. לעת זקנותו ביקש מבנו כי ייקח את התפילין דרבנו תם שהיו בביתו לסופר סת"ם שיבדקם, היות והוא רוצה להתחיל להניחם בקביעות. כתשובה למבטו המופתע של הבן סיפר כי לפני שנים רבות ניגש אליו יהודי ושאלו מדוע אינו מניח תפילין דרבנו תם. בתשובה ענה לו כי **מנהגם של הרבנים הליטאיים שלא להניח תפילין אלו.**

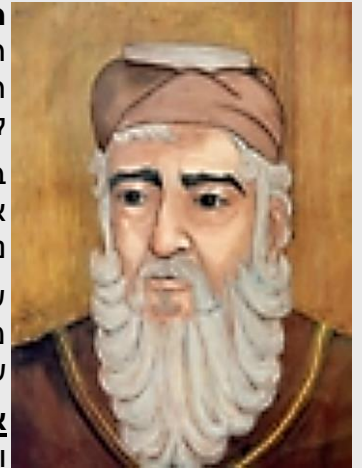


אותו יהודי המשיך להקשות ושאל: "והרי ה'חפץ חיים', שהינו ליטאי, כן מניח מידי יום תפילין דרבנו תם?" המשיך ר' יעקב ואמר: "רציתי לדחות את היהודי ולא רציתי להמשיך עימו את הדיון על ענין התפילין ולכן ענית לו כי גם אני כשאיהו בן תשעים, גילו של מרן ה'חפץ חיים' אז, אתחיל להניח תפילין של רבינו תם.

אומנם אז לא העליתי בדעתי כי בורא עולם יזכה אותי להאריך ימים כל כך. אולם הבורא ישתבח ויתעלה האריך את ימי ושנותי ומתקרב אני לקראת יום הולדתי התשעים! ולכן מחויב אני להתחיל להניח תפילין אלו, כפי שאמרתי לאותו יהודי לפני כחמישים שנה!". (שני הסיפורים מעובדים מתוך 'נועם שיח' - שיחות הגה"צ רבי שלמה זלמן פרידמן שליט"א אבד"ק סאנטוב לייקווד)

היותו בנופש באחת מעיירות הקייט, ניגש אליו תלמיד חכם ומחברתו בידו וביקש הסכמה לספר חדש. התלבט ראש הישיבה האם מותר לו לכתוב הסכמה על הנייר הרשמי של הישיבה, שהרי עכשיו הוא אינו נמצא בכתובת של הישיבה, אלא אי-שם בעיירת קייט, והמעיינים בספר עלולים לחשוב שההסכמה ניתנה בישיבה. כה היה ישר.

הבתו לתורה לא ידעה גבולות. אברך ממקורביו של רבינו נלווה אליו בעת מחלתו בביקורו אצל רופא. הרופא בדק את הרב והזהיר שזקוק הוא למנוחה מוחלטת, לרבות הפסקה טוטאלית מכל לימודיו. והנה באותו היום, בשעות אחר הצהריים, גילה אותו אברך שרבי יעקב נח על כסא בגינתו, כשספר לימוד בידו. הלה השתומם, וביראת כבוד הזכיר לרבי יעקב את אזהרת הרופא- שבמצב בריאותו הרופף, הלימוד אסור עליו. אולם רבי יעקב השיבו מיניה וביה: "וכי אם הרופא יפקוד עלי לא לנשום, האם יכול אני לצייט לו?".



הרב יאשיהו פינטו זצ"ל הידוע בשם הרי"ף דעין יעקב: נולד בשנת ה'שכ"ה (1565). הוסמך לרבנות בצפת ע"י ר' יעקב אבולעפיה בשנת ה'שע"ז (1617). לאחר פטירת המקובל רבנו חיים ויטאל זצ"ל בשנת ה'ש"פ (1620) התמנה כרבה של דמשק והיה פוסק הלכה בכל קצות הארץ, גדולי הדור קיבלו פסיקותיו והנחילום לדורות. **גאון. מלומד בניסים.**

בשנת ה'שפ"ה (1625) יצא לצפת מתוך כוונה להתיישב בה. אולם זמן קצר, לאחר שהגיע אליה, נפטר בנו יוסף. לאחר מכן חזר לסוריה בארם צובא, שם שימש ברבנות עד יום מותו. נפטר בחודש אדר ה'ת"ח (1648). חי כ-83 שנים.

שם משפחתו במקור היה גאון. משפחה זו יוחסה עד לרב שרירא גאון. מאחר והשם גאון משך אליו צוררים, משום כך העדיפו בני המשפחה להשמיט את השם ולהקרא "פינטו" על שם העיר פינטו שבספרד, ששם התגוררו.

אביו: ר' יוסף פינטו- נשא לאשה למרות גילו המתקדם את אחותו של המקובל ר' חיים ויטאל זצ"ל. **בניו:** ר' יוסף, ר' דניאל. **מרבותיו:** ר' יעקב אבולעפיה.

מספריו: **ימאור עיניים-** על אגדות עין יעקב **יכסף מזוקק-** על התורה **יכסף נבחר-** על התורה **יכסף צורף-** פירוש על משלי **ינבחר מכסף-** שאלות ותשובות **יכסף תועפות יכסף נמאס.**

שלוש שנים רצופות שרויה הייתה העיר חאלב ללא גשמים על הארץ. הוצרת הממושכת פגעה בתושבים. האדמה התייבשה והתקשתה עוד יותר. היוקר האמיר והמזון חולק במשורה. "מה יהיה?" נאנחו כולם, "מתי יגיע קץ לבצורת הנוראה? אין ברירה, חייבים לבקש את הרב יאשיהו פינטו שיעתיר עבורנו". תושבי העיר היו בטוחים בצדקתו של הרי"ף, ופנו אליו בבקשה, שיתאמץ בתפילה למען תיוושע כל הקהילה בזכותו. הרב היה עניו מכדי להאמין שרק תפילתו תושיע את הציבור. **על כן הכריז, שעל כל הקהל להתאסף בבית-הכנסת ביום חמישי, וכולם חייבים להתענות ביום זה ולבקש רחמים מאת ה'.**

מיד עם היוודע הדבר, התאספו כל התושבים בבית-הכנסת, וכולם ניצבו בתפילה ובבקשה אל ה' להושיע אותם מהבצורת, כשהם שרויים בתענית. לאחר התפילה עלה הרב על הבימה והחל לשאת את דבריו. דברי מוסר והתעוררות ולשוב אל הקב"ה. **לפתע נשמעו קולות, שלא היו שייכים לתפילה.** קולות השיחה צרמו את אוזניהם של המתפללים שהיו שקועים בדרשתו של הרב. בתחילה ניסו להתעלם מהקולות, וכאשר לא הצליחו, ניסו להשתיק את המשוחחים בלחש משקט, אבל ללא הועיל.

כשהרעש נמשך, החלו לרמוז להם לשתוק, תחילה בשקט, כשהם מצביעים על פיהם ואוזניהם, ואחר בתקיפות רבה יותר. אבל שני המשוחחים היו שקועים בעצמם ולא קלטו את הרמזים. "ששש..." לחשו אחרים בזעם, בהצביעם לעבר מקומו של הרב הנושא את דבריו. היה בכך יותר מרמז ברור, שעל כל הנוכחים לכבד את הרב. לשתוק בשעה שהרב מדבר. **לרגע אחד השתקו שני הדברנים, אבל לאחר מספר דקות שוב פתחו בוויכוח, בתחילה בלחש, ואחר כך בקול וברוב התלהבות שהפריעו לכל הסביבה.**

סבלנותם של יושבי בית-הכנסת פקעה. להמשיך ולפטפט מתוך התעלמות מהרב ומקהל הנוכחים העומד ומתפלל על ירידת גשמים. כאשר נוכחו לדעת, כי נבצר מהם להשתיק את השניים, ניגשו אליהם שני גברתנים מבין המתפללים, **תפסו כל אחד מתחת לאצילי ידיו וגררו אותם ללא אומר ודברים אל מחוץ לאולם בית-הכנסת.**

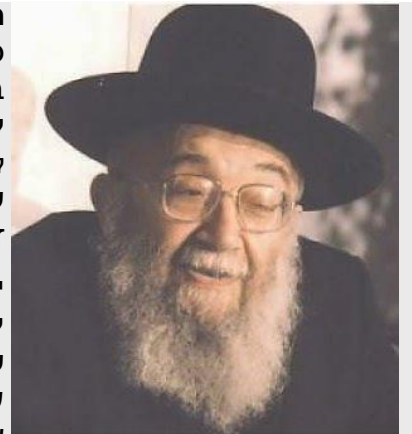
הרגשה בלתי נעימה פשטה במקום. עד כדי כך ירדו האנשים, שאינם חלים ואינם מרגישים מאומה, ובשעה שכל באי הבית עושים תשובה ומכים על חטאיהם, הם מדברים זה עם זה מבלי להתחשב בזמן ובמקום? לאיזו דיוטה תחתונה הגיעו בחוסר הכבוד אל גדול בישראל! אולי בגללם לא התקבלת תפילת הציבור כולו? אבל עד מהרה נוכחו לדעת, שהקב"ה לא מאס את תפילתם. הדממה ששררה מעתה בבית-הכנסת הופרה בשנית. הפעם לא ע"י ידי שיחה, **אלא על ידי טיפות גשם שלאחר דקות ספורות הפך למטר עז סוחף, שניתך ארצה ושטף את הרחובות.** מתוך שבח והלל עלו התושבים על משכבם.

כדרכו בכל לילה, ישב הרב יאשיהו בחדרו ולמד עד אחרי חצות. כאשר עלה על משכבו, כדי להוסיף כוח ליום נוסף של תפילה ולימוד תורה, **בחלומו, נראו אליו האנשים, שדיברו בשעת הדרשה בבית-הכנסת. להפתעתו, הודיעו לו, כי עצירת הגשמים התבטלה בזכות אותם האנשים. הדיבורים שלהם בבית-הכנסת לא היו דיבורים בעלמא. היה זה הסכם, שנעשה ביניהם, והוא שהביא לירידת הגשמים.**

נפעם ונרגש התעורר הרב משנתו, וכולו תהיה, מה פשר ההסכם שלהם? על אתר שלח את משרתו לקרוא אליו את ראש הקהל. "אני מבקש שוב לאסוף את כל הקהילה בבית-הכנסת, גם אותם שני אנשים שדיברו במהלך הדרשה יבואו", ציווה. למחרת עלה הרב לבימה וביקש, ששני הדברנים יעמדו לידו. רועדים מאימה ניצבו השניים לידו. האם לא הקפיד עליהם הצדיק?

להפתעת הכול, הרב פתח את פיו ואמר: **"דעו לכם, רבותי, שהגשם ירד בזכות שני האנשים הללו. כך גילו את אוזני אמש בחלום הלילה"**, ומיד פנה לשני האנשים והוסיף, **"גוזרני עליכם, שתאמרו לכל באי בית-הכנסת, איזה הסכם עשיתם אתמול!"** מאחר שהרב עמד על דעתו, נאלצו לספר לכולם מהו ההסכם: "אני גר בחאלב, וחברי מתגורר בכפר", פתח האחד, "אחרי ששמענו בדרשה, שעוון ביטול תורה, הוא שגורם לבצורת, הבנו, שאיננו עושים די למען לימוד התורה, ואיננו תומכים בלומדים ביד רחבה יותר". **"רצינו, שגם לנו יהיה חלק בתורת ישראל"**, המשיך השני. **"והחלטנו, שמעתה יהיה בינינו הסכם יששכר-וזבולון. אני אמשיך בעבודתי בכפר, אבל את הכנסתי אחלק לשניים. חלק אחד יהיה לי למחיה, והחלק השני אתן לחברי שיתמסר כל כולו לתורה"**.

"ואחרי מספר שנים", המשיך חברו, **"נתחלף. מי שהיה בעיר, יעבור לכפר ויעבוד, ומי שחי בכפר יעזוב את הכפר וייכנס לבית-המדרש ללמוד תורה.** התביישנו לספר, שהתלהבותנו להסכם הייתה כה גדולה, עד כי שכחנו היכן אנו נמצאים". הרב קם ממקומו וחיבק את האנשים ואמר: **"בזכות ההסכם שנועד להגדיל תורה ולהאדירה, בזכות ההסכם שמונע ביטול תורה, ירדו הגשמים"**. עין בעין זכו לראות כל הניצבים את מעלת גדולת לימוד התורה.



הגאון הרב אליהו שוויי זצ"ל - נולד בי"ג אדר ב' ה'תרפ"ד (1924) בקובנה שבליטא. כנער צעיר הגיע לארצות הברית. בתחילה למד בביה"ס של רבי יעקב יוסף ולאחר מכן בישיבת 'תורה ודעת'. בהמשך למד בישיבת לייקווד. בשנת ה'תשי"ה (1955) החל לשמש כראש ישיבת פילדלפיה (שנוסדה שנתיים קודם לכן בהוראת רבו הגאון הרב אהרון קוטלר, במקום הגאון הרב דב שוורצמן ולצידו של הגאון הרב שמואל קמנצקי), תפקיד אותו מילא עד יומו האחרון. בשנת ה'תשמ"ו (1985) לאחר פטירת הגאון הגדול רבי משה פיינשטיין זצ"ל היה למנהיג היהדות החרדית בארצות הברית ונשיא מועצת גדולי התורה.

יגע כל ימיו בתורת היראה טהור לב. בעל מידות תרומיות לתפארה. העמיד תלמידים קרוב ליובל שנים בשיעוריו הנפלאים, שיחות והדרכה ודאג להם במשך כל דרכי חייהם. ענוותן מופלא. בתחילה התייעץ עם הגאון הגדול הרב אלעזר מנחם מן שך זצ"ל ולאחר שאמר לו כי אין לו כבר כוח לענות החל להתייעץ עם הגאון רב אהרון יהודה לייב שטיינמן זצ"ל. התבטל מולם ביטול גמור וקיבל את דבריהם כ'אורים ותומים'. השפלות והגאונות שלו היו מופלאים. נפטר ב-א' ניסן ה'תרט"ט (2009). חי כ-85 שנים. בהלוויות השתתפו עשרות אלפים שיצאה מישיבת פילדלפיה ומשם המשיכה לישראל. ציונו בהר הזיתים בירושלים.

אביו: ר' שמואל לייב (מתלמידי כולל קובנה בהנהגת רבי ישראל מסלנט). **אמו:** מרת מלכה (בת ר' שמעון יהודה ושולמית דויטש). **אישתו:** מרת דבורה (בת ר' אברהם קלמנוביץ מקים ישיבת 'מיר' בארצות הברית). **מרבתי:** הגאונים אביו, ר' שמואל לייב, ר' אהרון קוטלר (רבו המובהק), ר' שלמה היימן. **בניו:** הגאונים ר' יהודה (ראש ישיבת פילדלפיה), ר' מלכיאל, ר' מאיר שמחה, ר' אברהם, ר' אהרן שלמה, ר' חיים יוסף. **חתניו:** הגאונים ר' איסר גורליק (ר"מ ישיבת 'סאות' פולסבורג). נישא למרת לאקי), ר' מוטל דיק (ראש ישיבת 'היכל התורה' סטטן איילנד. נישא למרת סורי), ר' יוסף ליפשיץ (ר"מ ישיבת 'נחלת צבי' טורונטו). נישא למרת נחמה). **מספריו:** **ירוח אליהו** - מאמרי חכמה ומוסר נערכים לפי סדר הפרשיות.

אחד מתלמידיו של הגאון הגדול רבי אליהו שוויי זצוק"ל לא זכה לזרע של קיימא במשך שנים רבות. ויהי היום ונולד לו בן זכר בשעה טובה ומוצלחת. מאחר והתינוק היה פג, טיפלו בו בחודשי חייו הראשונים בפגייה שבבית החולים.

הצוות התמסר לתינוק ימים ולילות. אבי הבן ורעייתו חשו כלפי הצוות הרפואי הכרת הטוב גדולה. כאשר הגיע יום השחרור ניגש התלמיד לרבינו ושאל אותו כיצד לדעתו עליו להביע בפני הצוות את הכרת הטוב. השאלה לא הייתה מורכבת במיוחד, שכן כל הספק נע בין מכתב תודה, פרחים, ציור קיר או ממתקים.

אך רבינו השיב תשובה אחרת לחלוטין שאי אפשר היה לצפות לה. "אל תקנה כלום", קבע רבי אליהו. "**אבל הרי הם עשו עבור בני המון ובמשך ימים ולילות טיפלו בו במסירות רבה!**", תמה האברך לשמע תשובה זו. "מה עם הכרת הטוב?!", תהה.

השיב לו רבי אליהו: "אסביר לך למה התכוונתי בתשובה זו. כאשר הסתכנו המיילדות שפרה ופועה ויילדו את בני ישראל במצרים למרות ציוויו של פרעה, גמל עימם הקב"ה בכך ש"יָרַב הָעַם וַיַּעֲצֻמוּ מֵאֵד" (שמות א, כ).

עצם זה שהמיילדות ראו ברכה בעמלם, שעם ישראל הולך ומתעצם, הייתה עבורן המתנה הכי יפה! ולכן אני מציע לך במקום לגמול להם עם פרחים או ממתקים וכו', תגיע עם הילד לבית-החולים בכל שנה ביום ההולדת שלו ותציג אותו בפני הצוות הרפואי. כך יוכלו לראות כיצד ה'פג' הולך ומתפתח. ואכן אותו תלמיד שמע לדברי הצדיק ומידי שנה נסע עם הילד לבית-החולים והראה אותו לצוות הרפואי והם היו מתכנסים סביבו.

כעבור שלוש עשרה שנה, לקראת הבר-מצווה, הופיע הבחור בבית-החולים וחילק הזמנות לצוות... זמן קצר אחר כך הגיע לאביו הביתה מכתב אישי מראש מחלקת הפגיה בבית-החולים ובו כתוב: "**מזל טוב! רצינו שתדעו עד כמה הביקורים שלכם ריגשו אותנו במשך השנים. אנחנו עובדים בסביבה בעלת סיכון גבוה. אף פעם איננו יודעים האם הדברים בסופו של דבר הסתדרו, לאחר שהיילוד עוזב את טיפולנו. אין לנו אפילו מידע מועט מה ייצא מכל עמילנו.**"

"אני אישית אומנם עדיין לא הייתי בבית-החולים כאשר הילד שלכם טופל כאן בהיותו פג. אבל כדאי שתדעו לכם שאנחנו עוסקים בתפקיד קשה ביותר. ימים ולילות אנחנו משגיחים ומטפלים בפגים ועושים ככל שביכולתנו לתת להם את הטיפול להם הם זקוקים. בדרך כלל נעשים הדברים ללא כל תודה".

"במשך השנים משמש בנכם עבורנו כדוגמא, למה שיכול להתהוות מכל פג! שוב ושוב אנו מזכירים את 'אותו התינוק', מתוך ידיעה שכל תינוק, שאנחנו מטפלים בו ייתכן שיגדל ויתפתח כמו בנכם. אנחנו עושים ימים כלילות ודואגים לכל אחד התינוקות הנמצאים תחת פיקוחינו! אנשים רבים כמובן שמודים לצוות הרפואי העומד לצידם ומטפל בילד שלהם. הם שולחים לנו פרחים, בלונים, מכתבים וממתקים וכו'. אולם הפרחים נובלים, הממתקים נאכלים ולא נותר מהם מאומה. אבל שוויה וערכה של המתנה, שאתם נתתם לנו בעובדה, שאתם מגיעים מדי שנה בשנה ביום ההולדת של הילד עולה מעבר לכל דמיון!". (מעובד מתוך 'הלמות עמלים' וכן הובא ב'יתד נאמן' שמות ה'תשע"א)



חכם שלמה בן פתחיה הלוי זצ"ל: נולד בשנת ה'תר"מ (1880) בעיר שירז שבפרס. היה מן העולים הראשונים אשר עלו לארץ וזאת כדי לקיים את מצוות יישוב הארץ. התגורר בשכונת הבוכרים בירושלים. בעל אישיות מרכזית. ענוותן. מגדולי הסופרים של הזמן ההוא. כתב ספרי תורה, תפילין ומזוזות וקמעים וכו' והכול בקדושה ובטהרה. מקום כתיבתו היה בבית-הכנסת שאולוף. רבים היו הילדים אשר היו מביטים מבעד לחלון לראות את החכם כותב סת"ם בקדושה ובטהרה. בין הילדים היה אף מרן, הרה"ג עובדיה יוסף שליט"א. ספרי התורה שכתב עד היום נמצאים מספריו בביה"כ מוסיוף, חאג'י אדוניה. גם בנו המנוח ר' אליהו הי"ד היה קורא בתורה.

שימש למעלה משלושים שנה כחזן וכבעל קורא בבית-הכנסת חג'י אדוניהו הכהן. העמיד תלמידים רבים אשר שמם הולך לפניהם. **נודע כבעל מידות נעלות הן בדרך חיינו בעבודת ה', והן כבן אדם למקום וזאת למשך כל ימיו, מילדותו ועד יומו האחרון.** נפטר בר"ח ניסן ה'תש"ב (1942) לאחר שחלה מספר חודשים. חי כ-62 שנים. ספדו לו גדולי הדור, ביניהם הרה"ג מאיר חי עוזיאל זצ"ל.

אביו: ר' פתחיה. **מילדיו:** ר' אברהם, ר' יוסף, ר' אליהו, ר' פנחס, ר' אליעזר זצ"ל. ר' יעקב הלוי יבל"ט. כולם שימשו בקודש. מנכדיו תלמידי חכמים גדולים בישיבות ומורי הוראות. נכדיו הקימו על שמו את מוסד **'בית דוד ושלמה'** בשיתוף הרה"ג יהודה צדקה זצ"ל והרה"ג בן ציון אבא שאול במספר אזורים בארץ. **מוסד זה הווה גרעין לכל רשתות החינוך התורניות וכיום פזורים מעל 100 ת"ת.**

אחת מתכונותיו הייתה מידת הענווה והכבוד שרחש כלפי כל אדם. דרכו הייתה תמיד לכבד את הזולת עד כדי השפלת וביטול ערכו העצמי. כך הייתה דרכו בשיחה ובהתנהגות עם בני אדם, ללא הבדל גיל, ילד או זקן, עם-הארץ או רב. עם כל אדם שוחח מתוך ענווה ויחס של כבוד ודרך ארץ, ואפילו דרך דיבורו עם בני-אדם היה מתוך הרכנת ראש וענווה. לאחר שהלך לעולמו, נשאר תלוי על הקיר המקל ששימש אותו, וכן הגלימה והמצנפת שקיבל בעת קבלת תואר רב, **ואשר מעולם לא לבשם בטענה כי אינו מספיק ראוי לשאת אותם.**

למרות הפצרות רבות מצד רבים מתושבי השכונה סירב ללבושם מתוך ענווה. וכן העיד על ענוותנותו זקן חכמי ארם צובא (חאלב) ר' אברהם רפול והוסיף כי ר"ת שלמה פתחיה לוי הנו שפל. **גם את ייסוריו ומכאוביו הרבים קיבל באהבה ובשתיקה, וכן את ייסורי העוני והרעב ששרר באותם ימים ומעולם לא התלונן על כך.**

ידוע המעשה כי בתקופת התורכים נהגו שלטונות הצבא לקחת כל גבר מגיל 18 ועד גיל 50 לשרת בצבא. וכדי לעצור את המשתמטים מהצבא, נהגו התורכים להעמיד מספר חיילים כדי לתפוס את המשתמטים. והנה, באחד מן הימים, יצא הצדיק לשוק כדי לערוך את קנייתו עבור המשפחה, ובהגיעו לפני אחת החנויות, **פגע בו שוטר צבאי, שלמעשה יהודי היה ומתגורר עד היום באחת משכונות ירושלים המפורסמות.** אחז בבגדיו, ודרש ממנו לבוא עמו למשטרה הצבאית, כדי למסור אותו לשלטונות הצבא.

הצדיק התחנן בפניו שיעזבהו לנפשו, וכל הפצרותיו לא הועילו, עד אשר אותו שוטר צבאי הכהו ולקחו למשטרה, והצדיק לא הגיב מאומה. אותה היד שהכתה את הצדיק נשתתקה באותו רגע פשוטו כמשמעו. השוטר הרפה ממנו והלך בבהילות לבית. בהגיעו, ראתה אמו של השוטר את מצב היד וצעקה מאוד דרגה, ואז סיפר לה את אשר עשה לחכם שלמה. האם נזדעזעה בשומעה כי הכה את החכם, ומיד החלה בריצה לכיוון ביתו של הרב. שם נפלה לרגליו והתחננה ובקשה שיסלח לבנה על מעשה האיזולת. **נכמרו רחמיו של ר' שלמה ושלח לקרוא לשוטר ולאחר תפילה קצרה וברכה הוטב מצבו, ולאחר מספר ימים החלים לגמרי.**

על ישועות רבות מספרים תושבי שכונת הבוכרים, אשר בהם חכם שלמה ריפא חולים רבים ע"י תפילה או ע"י שתיית מים מתוך צלוחיתו, וקמעות שנכתבו על ידיו. כולם נרפאו, מי בגופו ומי בנפשו, וחזרו לחיים רגילים ובריאים ואף גם לאחר פטירתו נתרפאו חולים מצלוחיתו אשר הותיר. גם בשלום-בית עסקו, רבים הבתים שבזכותו התקיימו וקיימים עד עצם היום הזה, הייתה בו מתכונתו של אהרון הכהן "אוהב שלום ורודף שלום" ומשכין שלום בין איש לאשתו.

קריאתו בתורה הייתה נעימה עד מאוד. מסופר כי פעם עלה אדם לברך בספר התורה שכתב ר' שלמה, והקורא הרגיש בטעות. הרב שהיה נוכח הוכיח כי אין שם טעות. אך משהמשיכו שוב הבחינו בטעות. אולם הרב אמר שכנראה שהעולה אינו ראוי. וכאשר אדם אחר עלה- נעלמו הטעויות.

בימי מלחמת העולם השנייה בשנת 1941, כאשר מצב העולם היה גרוע מאוד, וכידוע הגרמנים כבשו ארצות רבות והרסו קהילות יהודיות שלמות ע"י שליחתם לתאי הגזים, בו בזמן התקדמו צבאות הגרמנים לתוך רוסיה מצד צפון ובלוב מצד דרום במטרה להגיע לארץ. כאן בארץ נערכו תפילות וצומות בכל הקהילות עם תהלוכות ספרי תורה כדי לבטל את הגזרה. היה זה מספר ימים לפני פטירת הצדיק, הרב עוד הספיק לדבר על המצב הקשה בו שרוי העולם והיהודים בפרט, והדגיש כי מצב זה ילך ויחמיר.

עוד סיפר כי ישב יחד עם עוד שלושה רבנים מקובלים ועשו ייחודים והזכרת שמות הקודש כדי להפוך את המצב הקשה, שהיהודים נתונים בו וכתבו שמות ואותיות בצורה הפוכה כדי להפוך את סוריה ל-רוסיה. ובאמת תוך מספר שבועות נפתחה חזית שנייה ברוסיה נגד הגרמנים ואז נלקחו צבאות הגרמנים מארצות הים התיכון, כדי לעזור לצבאות גרמניה שהתחילו לנחול תבוסה לצבאותיהם, עד אשר נפלה גרמניה שלא תקום לעולם.



האדמו"ר הרב אלימלך שפירא מגרודז'יסק זצ"ל - נולד בשנת ה'תקפ"ד (1824). נקרא ע"ש ר' אלימלך מליז'נסק. מייסד שושלת גרודז'יסק. לאחר פטירת אביו בשנת ה'תר"ט (1849) התפצלה חסידות מוגלינצא בין חמשת בניו שכינה כאדמו"רים בעיירות שונות. החל לכהן כאדמו"ר לאחר ההתערבות של הרבי מרוז'ין (בתחילה לא רצה לקבל את האדמו"רות) בגרודז'יסק שהפכה למרכז חסידי חשוב. בסוף ימיו נחשב כ"זקן האדמו"רים" בפולין ואלפים הסתופפו בצלו. **רבים פנו אליו וזכו לראות ישועות. בעל רוח-הקודש. בעל מופתים. ענוותן. גאון.** נפטר ב-א' ניסן ה'תרנ"ב (1892). חי כ-68 שנים. ציונו בבית העלמין בגרודז'יסק.

אביו: ר' חיים מאיר יחיאל שפירא (נכד ר' ישראל מקוז'ניץ, כיהן כאדמו"ר וכונה "השרף ממוגלינצא" בגלל קדושתו והנהגותיו). **אמו:** מרת גיטל (בתו של ר' אלעזר מליז'נסק, בנו של ר' אלימלך מליז'נסק). **מרבתי:** אביו, ר' חיים מאיר יחיאל, ר' יששכר דב מרדושיץ, ר' נתן דוד משידלובצה, ר' ישראל מרוז'ין (נהג לנסוע אליו גם לאחר שנתמנה לאדמו"ר).

מתלמידי: ר' מאיר יחיאל האלשטוק מאוסטרובצא, ר' יששכר בעריש הכהן מוולברוז' (בעל "עבודת יששכר"). **נשותיו:** זיווג ראשון - בתו של רבי ירחמיאל מפשיסחא (ר' יחיאל בן ר' יעקב יצחק - 'היהודי הקדוש'. בניו מנישואים אלו נפטרו בחייו). זיווג שני - מרת חנה ברכה (בתו של ר' חיים שמואל הורוביץ מחנצ'ין, ידועה כלמדנית וצדיקה ואף נהגה לקבל קוויטל מהחסידים).

בניו: ר' קלונימוס קלמיש שפירא הי"ד (בגיל 19 הוכתר לאדמו"ר בפיאסצנה. מח"ס 'חובת התלמידים'), ר' ישעיהו שפירא. **בתו:** מרת שרה דבורה (נישאה לרבי יחיאל יעקב הופשטיין מקוז'ניץ בזיווג ראשון ולאחר מכן לר' אשר פרלוב מסטולין). **מספריו:** **יאמרי אלימלך ידברי אלימלך** - דרשות על פרשות השבוע והמועדים.

היהודי אחד הגיע לרבינו, ובכה לפניו, שבגלל פרנסתו הדחוקה, עבר על חוקי המדינה, והבריח י"ש (יין שרוף, ברנדי), ונתפס, ועתה הוא עומד למשפט קשה, ועלול להישפט למאסר ממושך חלילה. רבינו בירכו בישועה, אך היהודי המשיך לבכות בקול גדול, שרבינו יבטיח לו ישועה, שהרי אם יכניסו אותו למאסר, אשתו וילדיו יישארו ללא משען כלל. אמר לו רבינו, "שמע נא לעצתי, סע לוורשה". הקשה היהודי: "ומה אעשה שם?", ענה לו רבינו: "אל דאגה. סע לשם, ובורא עולם יהיה בעזרך". היהודי כמובן ציית לדבריו, ונסע לוורשה והחל להסתובב שם בשוק העירוני הגדול.

לפתע ניגש אליו נער גוי, שהחזיק בידיו חבילה גדולה של דפים, ושאל: "אולי תרצה לרכוש ממני חבילת ניירות אלו?". הביט היהודי בדפים, וראה שחותמת של בית המשפט מתנוססת על דפים אלו. הוא התחיל לקרוא את הכתוב בהם, וראה להפתעתו הרבה, שזהו התיק האישי שלו, ובו כל חומר החקירה והעדויות. הוא שאל את הנער: "אמור לי, מהיכן דפים אלו?", ענה הלה, שמצא אותם בדרך.

אמר לו היהודי: "הניירות לא שווים מאומה, כי הם מלאים בכתב, ואי אפשר לכתוב בהם כלום, אך כדי שתרוויח משהו, אני אקנה ממך במחיר פעוט", הנער הסכים. לאחר שהדפים היו בידי היהודי, הוא שרף אותם. כשהגיע יום המשפט, התייצב היהודי בבית-המשפט, והקטגור אמר לשופט שכאשר העבירו את תיקי בית המשפט, לערכאה העליונה בוורשה, נעלם התיק של נאשם זה, ולא הצליחו למוצא אותו עד עכשיו, ולכן הוא מבקש, שידחו את המשפט, עד שיעשו חיפוש נוסף, וימצאו את התיק. השופט הסכים, ודחה את המשפט, שאף פעם לא נערך, מכיוון שהם לא הצליחו למצוא את התיק.

פעם היה רבינו בקוז'ניץ, אצל הרה"ק ר' אלעזר מקוז'ניץ זיע"א, והיה צריך לנסוע משם אל העיר ראדום, אך כשרצה לצאת מהבית אל המרכבה הרתומה שהוכנה לנסיעה, התקדרו השמים בעננים, והחל לרדת גשם שוטף, ואמר העגלון, שאינו יכול לנסוע בגשם שכזה. אמר רבינו לאחד מהחסידים שעמדו בחדר, "צא החוצה, ואמור: הרבי מגרודז'יסק ציווה, שייפסק הגשם מיד, כי הוא צריך לנסוע לראדום".

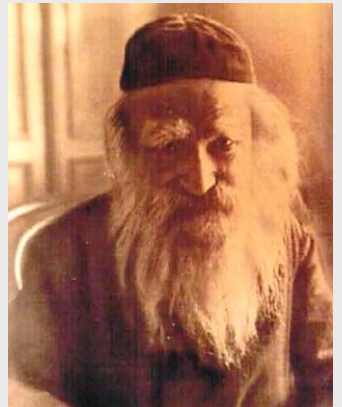
הציבור חייך, וחשבו שרבינו אומר זאת בדרך הלצה. כעבור כמה דקות, שאל רבינו, אם הגשם נפסק, ואמרו לו, שזהו גשם חזק ושוטף, שכנראה ייארך זמן רב. שאל רבינו את אותו חסיד: "עשית, מה שבקשתי ממך?", שתק החסיד. אמר לו רבינו: "צא מיד, ואמור את אשר ביקשתי ממך לומר". החסיד יצא, ואמר את הדברים הנ"ל. והגשם פסק מיד. כשהגיע רבינו לראדום, ונכנס לבית האכסניה שהוכנה לו, החל שוב לרדת בחוזקה גשם זלעפות.

פעם באה אישה לפני רבינו, והגישה לפניו פתקא עם פדיון, ובפתקא כתבה, שיש לה שתי בנות נשואות, שעדיין לא נפקדו, הגדולה כבר עברו קרוב לעשר שנים מנישואיה, והצעירה כבר עברה שנה מנישואיה. רבינו בירך אותן, והוסיף ואמר לה כך: "תקחו מין עשב פלוני, ובשלו זאת במים זמן ממושך, ותתנו זאת לבתכם הצעירה לשתות, ויהיו מי עשב אלו סגולה, שתיפקד במהרה".

אמרה האישה: "מדוע לבתי הצעירה, הלא אני בעיקר באתי בגלל בתי הגדולה, ודרך אגב הזכרתי אף את הצעירה, שבסך הכל עברה שנה מנישואיה". אמר לה רבינו "השי"ת יעזור גם לגדולה, אך את הסגולה תתני לבת הצעירה, ואל תשנו מדבריי מאומה". האישה חזרה לביתה, וסיפרה לבני הבית את הדברים בתימהון רב, אך מכיוון שפחדו לשנות מדברי רבינו, נתנו את הסגולה לבת הצעירה. ואכן כעבור עשרה חודשים ילדה הבת הצעירה בן במזל טוב.

לא חלפו שבועות ספורים מלידת הבן, ובעלה של הבת הצעירה - אבי הבן, נתבקש לבית-עולמו בפתאומיות. ואז נוכחו לראות את עיניו הצופיות של רבינו, כיוון שלבעל לא היו אחים גדולים אלא אח קטן בן שנה, ואילו לא היה לבת הצעירה בן, הייתה צריכה להמתין עוד י"ב שנה עד שיעשה הילד בר-מצווה, ויתן לה חליצה. כעבור זמן, למרות גילה המבוגר נפקדה אף הבת הגדולה.

הרב משה יוסף הופמן זצ"ל הידוע כדיין מפאפא- נולד בסרדאהלי בשנת ה'תר"ג (1843). עוד בהיותו נער הצטיין ביראתו הנעלה ובהתמדתו. בהיותו כבן 18 קיבל הסמכה בהוראה מפי רבו, הגאון ר' יהודה אסאד שאמר על רבינו: "כחו גדול כ"כ בהוראה ויראה שראוי לסמוך עליו אפילו בענייני עיגוני אשה". בהיותו כבן 20 התחתן וכיהן כר"י בסרדאהלי. הרב פתח חנות מסחר אותו ניהלה אשתו. ישב בהתמדה ושקידה רבה על התורה והעבודה והרביץ תורה ברבים. העמיד תלמידים ורבים ושמעו הלך וגדל בכל המדינה. הגאון המפורסם ר' עזרא צורף (ראב"ד בסרדאהלי) אמר עליו בהיותו עוד ילד שהוא קדוש מרחם ויאיר עיני ישראל בתורה וקדושה.



בשנת ה'תרמ"ב (1881) קהילת פאפא ביקשו להיות להם דיין ומורה הוראה. רבינו נעתר להם וגם שם הרביץ תורה ברבים והעמיד תלמידים רבים. בשנת ה'תרס"ו (1905) עלה לא"י והתגורר בבתי אונגרין שבירושלים. בבית המדרש היה ניתן למצוא אותו יושב מעוטר בטלית ותפילין כל היום ומרביץ תורה בנגלה ובנסתר לפרושים. התפרסם כתלמיד חכם וגאון. חידושי תורה רבים היו לו וכתבי היד היו ספונים בעליית גג ביה"כ עד שנעלמו משם.



שקידתו וצדקותו היו מופלאים. גאון בנגלה ובנסתר. ענוותן. מעולם לא נהנה מתענוגי העולם הזה ואפילו בדבר המוכרח. מעת היותו לאיש לא ישן יותר מג' שעות. בעל חסד מופלא והכל עשה בהצנע לכת. אם נער עני הגיע למצוות- היה מתאמץ להקדים לתת לו במתנה תפילין. על בחורים עניים שלמדו בישיבות השגיח ביותר ועזרם בסיוע שיש בו ממש. ביתו היה פתוח לרווחה ועזר לדלים בכל עת. לא פעם קרה שהטריף לעני אווזה והבין שאין לו מה לאכול בשבת ונתן לו את המוכן לביתו. זכה לגילוי אליהו הנביא. בעל מופת. מלומד בניסים. נפטר ב-א' ניסן ה'תרפ"ח (1928). חי כ-85 שנים. ציונו בהר-הזיתים בירושלים.

אביו: ר' מיכאל (תלמיד החת"ם סופר, שכיהן כראש ישיבה בסרדאהלי). **אמו:** מרת הינדל. **מרבנותיו:** אביו. ר' יהודה אסאד, ר' נטע וואלף ליבר (ראב"ד פרשבורג), ר' אברהם שמואל בנימין סופר (בעל ה'כתב סופר'). **מתלמידיו:** ר' יהושע בוקסבוים (רבה של גלאנטה), ר' שבת שפטל וייס (משימאני), ר' יוסף חיים זוננפלד. **אשתו:** בת ר' משה ווייס. **מספריו:** **ימי באר מים חיים-** על מספר מסכתות (עם פתיחה גדולה הכוללת כל ענייני הברכות) ועל התורה. **ילדיו:** אין.



פ עם אחת שאל אחד מתלמידי הגה"ק רבי יהושע בוקסבוים זצ"ל אבדק"ק גאלאנטא: "האם היה לרבו הגה"ק רבי משה יוסף הופמן הדיין מפאפא ז"ע רוח הקודש?", והשיב לו בזה הלשון: "מרוח הקודש, שהיה לו אין לי ידיעה, אבל שהיה לו גילוי אליהו הנביא מזה אני יודע, ובדידי הוי עובדא. כשלמדתי בבית הגה"ק ר' משה יוסף זצ"ל, ופעם נסע מורי ורבי לאיזה מקום, ונשארתי אני לבדי בביתו, ונטלתי מהספרים שלו סידור האריז"ל, והתפללתי בו את אחת התפילות והחזרתי את הסידור למקומו, כדי שלא יבחין בכך. כשחזר מורי לביתו, אמר לי **שאליהו הנביא נתגלה לו ואמר, שהתפללת מהסידור של האריז"ל הק' ובשמים היה להם הנאה מתפלתך, אבל אמר לי אליהו הנביא, שעוד צעיר אתה מלהתפלל בזה הסידור.**

אחר כשכבר קבע רבינו את דירתו בירושלים עיה"ק, בא אחד מעיר פאפא לבקרו ושמו ר' משה ברגר, ואמר לו רבינו זצ"ל, כשתחזור לעירך, תאמר שם לבנו של הרבני הנגיד הגאון המפורסם ר' עקיבא שרייבר זצ"ל, (שהיה בנו בכורו של הגה"ק רבי שמעון סופר ז"ע אבד"ק קראקא, והיה הילד האחרון שנימול ע"י החת"ם סופר ז"ע) **כי המזוזה בביתו פסולה, ואל תאמין, שאני רואה מירושלים לפאפא, רק שחלמתי, שהייתי מטייל עם אליהו הנביא, ופלפלנו על איזה הלכה ברמב"ם, ואמרתי מי הוא זה בעיר פאפא, שיש לו ספרי הרמב"ם בביתו, רק בביתו של ר' עקיבא שרייבר, על זה אמר לי אליהו הנביא: ששמה אינו הולך, כי המזוזה שלו פסולה".** כשחזר ר' משה ברגר לפאפא ומסר שם הדברים, **בדקו את המזוזה, ואכן מצאו, שהייתה פסולה.**

רבינו משה יוסף זצ"ל באהר"ה ה'ת"ת
ה'ת"ת

○ יפר הגה"צ ר' יצחק שלמה אונגר זצ"ל: בעיר פאפא התגורר אדם בשם ר' יצחק שלמה ברגר (רבינו התגורר בביתו ושמו הוזכר לטובה כאחד מידידי רבינו ומהעומדים לימינו, בהקדמתו לספרו "מי באר מים חיים" על מסכת ברכות). איש זה היה עשיר מופלג, רכושו השתרע על פני הרבה חוות, ולרשותו עמדו ארבעים פועלים שאינם בני ברית. בנו של ר' יצחק שלמה ששמו **מרדכי, חלה במחלת השחפת רח"ל בהיותו בחור בן שש עשרה, ואביו היה מפציר ברבינו מדי יום ביומו שיברך את בנו לרפואה שלמה.**

באחד הימים פנה רבינו לאותו עשיר, שיואיל להעמיד לרשותו עגלה עם עגלון, באשר רצונו לצאת לטייל באחד היערות שבקרבת מקום, עם הבן החולה, ואף שלרגל מחלתו הקשה הוא בוודאי לא חש בטוב, מכל מקום, הוסיף רבינו, אני מעוניין בעגלון גברתן. משהגיעו ליער סמוך, ירד רבינו ואתו הבחור החולה מן העגלה ויצאו לטייל במשך כמחצית השעה.

כשחזרו, פנה רבינו לבן לווייתו "האם לא היה מן הראוי שהנכרי הבריון הלז יקח ממך את מחלתך? אמור נא אתי ביחד את המלים הבאות- זה חליפתי, זה תמורתך, זה כפרתי וכו'", וכך חזרו על הדבר שלוש פעמים וחזרו על עקבותיהם. **כעבור שישה שבועות שבק העגלון הנזכר חיים והחולה הבריא והאריך ימים.** לאחר מלחמת העולם השנייה עבר ר' מרדכי ברגר לאנטוורפן שבבלגיה, שם שינה את שם משפחתו לפינקל, ולפני שנים אחדות נפטר בהיותו בגיל מאה, וכל ימיו היה אדם בריא וחסון.

רבי שלום דובער שניאורסון זצ"ל ידוע כאדמו"ר הרש"ב: נולד ב-כ' מר-חשוון ה'תר"כ (1860) בליובאוויטש שבבלארוס. האדמו"ר החמישי לחב"ד. מגדולי מנהיגי היהדות החרדית בתקופתו. אביו נהג ללמוד עמו, מבלי שירגישו בדבר על מנת שלא לגרום קנאת אחים. בילדותו שהה רוב היום בבית סבו (הצמח צדק). נקרא שלום על שם ר' שלום שכנא אבי סבו הצ"צ, ודובער על שם האדמו"ר השני לבית חב"ד. מינקותו נתחבב על סבו, שאף בחר את שמו ואת כינויו "רש"ב". הצטיין במיוחד בשקידה גדולה וביראת שמים. בבחרותו רצו לגייסו לצבא רוסיה, ואביו שילם כופר כדי לפוטרו מכך. בשנת ה'תרל"ה (1875) התחתן. נודע בחסידותו ובפרישותו, והתעסקותו בתפילה באופן מיוחד. נודע בין החסידים כ"עובד" שפירושו במינוח החסידי אדם המתעסק רבות בעבודת ה' פנימית ובהכנעת יצרו.



פטירת אביו בטרם עת (בן 48), הקשתה עליו במיוחד. במשך כל שנת האבלות הסתגר בחדרו, ואף חלה. על אף היותו הבן השני, הוכר על ידי החסידים כנשיא חב"ד הבא, אך לא קיבל על עצמו מיד את נשיאות חסידות חב"ד, בין היתר מפני כבוד אחיו המבוגר - רבי שניאור זלמן אהרן (הרז"א). רק 11 שנה לאחר פטירת אביו, בראש השנה ה'תרנ"ג (1893) קיבל על עצמו באופן מוחלט את הנשיאות, בהמשך לעקירת אחיו מליובאוויטש לעיר ויטבסק. בשנת ה'תרע"ו (1916) בשל מלחמת העולם הראשונה והתקרבות הגרמנים, עזב את ליובאוויטש ועבר לרוסטוב על דון. שקל עליה לארץ ישראל ואף הכין את כל הדרוש לכך, כולל ויזה (משם תמונתו היחידה, מלבד זאת סירב להצטלם), אך ברגע האחרון שינה דעתו. כאשר גורשו יהודי מוסקבה בשנת ה'תרנ"ב (1892), פעל לסייע להם כלכלית להתבסס במקומות חדשים. בשנת ה'תרס"ב (1902) יזם בניית בית חרושת לאריגה וטוויה, כאלפיים יהודים מצאו את פרנסתם ממפעל זה. נפטר ב-ב' ניסן ה'תר"פ (1920). חי כ-60 שנים. ציונו ברוסטוב שברוסיה.



אביו: אדמו"ר שמואל (מהר"ש). **אמו:** הרבנית רבקה. **אשתו:** הרבנית שטערנא שרה. **בנו:** היחיד, אדמו"ר יוסף יצחק שניאורסון (הריי"צ). **סבו:** אדמו"ר מנחם מנדל (הצמח צדק) מצד אביו ור' אהרן משקלאב (מצד אמו). **אחיו:** ר' שניאור זלמן אהרן, אברהם סנדר זמנחם מנדל. **אחיותיו:** דבורה לאה וחיה מושקא. **רבותיו:** אביו, מהר"ש. החסיד ר' שמואל בצלאל שעפטיל (רשב"ץ).

מספריו: יספר המאמרים יאגרות קודש יתורת שלום יבשעה שהקדימו יקונטרס העבודה יקונטרס התפילה יקונטרס ומעין יקונטרס חנוך לנער יקונטרס עץ החיים.

האישה שעמדה על מפתן ביתו של רבי שלום-דובער, נראתה שבורה ורצוצה. "אני מוכרחה להיכנס אל הרבי", התחננה. הגבאי הבין לליבה, אבל הודיע לה כי הרבי לא יוכל לקבלה עכשיו, וכי באפשרותה לשתוח את עניינה בכתב. לבסוף נתרצתה והעלתה את מצוקתה על הכתב. בעלה, נטש אותה לפני שנים מספר ומאז לא נודעו עקבותיו. המסכנה חיפשה בכל מקום אפשרי, אבל הוא, כאילו בלעתו האדמה. לפני זמן-מה יעץ לה מר, שתפנה אל הרבי. "רבים כבר נושעו על-ידי ברכתו", אמר ושכנע אותה לנסוע לרוסטוב, מקום מושבו של הרבי. כעבור שעה קלה שב הגבאי אל האישה ובפיו תשובת הרב: "תיסע האישה לוורשה". השתוממה האישה למשמע היעד המרוחק, אליו שולח אותה הרבי. כסף להוצאות הנסיעה לא היה בידיה. אבל החסידים זינרו אותה לציית להוראת הרבי. בעיית הכסף נפתרה לאחר סיבוב של התרמה בין החסידים.

קמה האישה ונסעה ברכבת אל בירת פולין. כשירדה בתחנה, לא ידעה לאן לפנות. לפתע פנה אליה יהודי נשוא-פנים, גבה-קומה, עטור זקן חום-אדמדם. "רואה אני כי את מחפשת דבר-מה", פנה אליה בקול רך, "אולי אוכל לסייע בידך?". האישה סיפרה כי הגיעה לוורשה כדי לאתר את בעלה ונקבה בשמו. להפתעתה ולשמחתה הנהן האיש בראשו, כמי שמכיר הוא את האישה הנושא שם זה. חיש-מהר הפנה אותה לעבר טחנת קמח מסוימת בעיר ואף הדרך אותה כיצד להגיע לשם. "דומני שהאיש שאת מבקשת נמצא שם", הוסיף ואמר.

מלאת תקווה צעדה האישה לפי הדרכת האיש עד אשר הגיעה לטחנת הקמח. ניגשה לדלת הטחנה ונקשה עליה. "האם אתה מכיר את פלוני-אלמוני?", שאלה את בעל-הבית, אשר יצא לקראתה. "כן!", השיב כעבור רגע ומיד שלח לקרוא לאיש שאת שמו ציינה. האישה הייתה המומה מהתגלות רוח-הקודש שלה הייתה עדה בזה הרגע. פתאום התנערה ממחשבותיה והבחינה בבעלה העומד מולה. בדקות הראשונות שפכה על ראשו את כל התסכול והכעס, שנצברו בליבה מאז עזיבתו הפתאומית. לאחר שנרגעה קמעה, סיפר לה בעלה בקול מתייסר ומתנצל על הנסיבות המיוחדות שגזרו עליו בריחה מהבית, ללא כל הודעה מוקדמת. כשהשתכנעה בכנות דבריו, הזמינה אותו להצטרף אליה ולשוב לביתו. אלא שמאותן סיבות שבעטיין נאלץ לנטוש את ביתו, חשש גם עתה לשוב ולהיכנס אל תוך גבולות רוסיה. בין כך ובין כך, הביע הבעל את תמיהתו על הדרך, שבה איתרה אותו אשתו. זו סיפרה לו על ביקורה אצל הרבי ועל המילים המעטות שהביאה לוורשה. אחוז התפעלות מראייתו הרחוקה של הצדיק, שינה האיש את דעתו והחליט כי ישוב לביתו ויהי-מה. "אם יש ברוסיה צדיק כזה, מוכן אני לשוב לביתי ולמשפחתי למרות הסכנה הכרוכה בכך", אמר בהתרגשות.

זמן מה לאחר ששב האיש לביתו, חזרה האישה לרוסטוב. הפעם כדי להודות לרבי. היא הייתה כה אסירת תודה, עד שהתקשתה להשלים עם העובדה, שלא תוכל לפגוש את הרבי ולהודות לו ישירות. לבסוף יעץ אחד החסידים להמתין לרבי בשעה הקבועה שבה הוא נוהג לצאת מחדרו. וכך עשתה. בשעה היעודה, יצא הרבי מחדרו. אך ראתה אותו, פרצה בזעקה ומיד נפלה מתעלפת. אחר שהכרתה שבה אליה, התעניינו הסובבים בשלומה וביקשו לתהות על פשר התרגשותה. "מה זאת אומרת?! הלא זה האיש שפגשתי בתחנת הרכבת בוורשה והוא אשר הדרך אותי איך למצוא את בעלי בעיר הגדולה!". הסובבים הביטו בה בסלחנות. "כל החודש האחרון לא יצא הרבי מרוסטוב ובוודאי לא נסע לוורשה", אמרו. אבל האישה בשלה: "אל תספרו לי את מי אני פגשתי. איך אוכל בכלל לשכוח את הדמות התמירה והאצילית בעלת הזקן החום-אדמדם, שניגשה אליי ושוחחה עמי דקות ארוכות. לי אל תספרו סיפורים. זה היה הרבי - הוא ולא אחר".



רבי שלום דובער שניאורסון זצ"ל ידוע כאדמו"ר הרשב"ב: נולד ב-כ' מר-חשוון ה'תר"כ (1860) בליובאוויטש שבבלארוס. האדמו"ר החמישי לחב"ד. מגדולי מנהיגי היהדות החרדית בתקופתו. אביו נהג ללמוד עמו, מבלי שירגישו בדבר על מנת שלא לגרום קנאת אחים. בילדותו שהה רוב היום בבית סבו (הצמח צדק). נקרא שלום על שם ר' שלום שכנא אבי סבו הצ"צ, ודובער על שם האדמו"ר השני לבית חב"ד. מינקותו נתחבב על סבו, שאף בחר את שמו ואת כינויו "רשב"ב". הצטיין במיוחד בשקידה גדולה וביראת שמים. בבחרותו רצו לגייסו לצבא רוסיה, ואביו שילם כופר כדי לפוטרו מכך. בשנת ה'תרל"ה (1875) התחתן. נודע בחסידותו ובפרישותו, והתעסקותו בתפילה באופן מיוחד. נודע בין החסידים כ"עובד" שפירושו במינוח החסידי אדם המתעסק רבות בעבודת ה' פנימית ובהכנעת יצרו.

פטירת אביו בטרם עת (בן 48), הקשתה עליו במיוחד. במשך כל שנת האבלות הסתגר בחדרו, ואף חלה. על אף היותו הבן השני, הוכר על ידי החסידים כנשיא חב"ד הבא, אך לא קיבל על עצמו מיד את נשיאות חסידות חב"ד, בין היתר מפני כבוד אחיו המבוגר - רבי שניאור זלמן אהרן (הרז"א). רק 11 שנה לאחר פטירת אביו, בראש השנה ה'תרנ"ג (1893) קיבל על עצמו באופן מוחלט את הנשיאות, בהמשך לעקירת אחיו מליובאוויטש לעיר ויטבסק. בשנת ה'תרע"ו (1916) בשל מלחמת העולם הראשונה והתקרבות הגרמנים, עזב את ליובאוויטש ועבר לרוסטוב על דון. שקל עליה לארץ ישראל ואף הכין את כל הדרוש לכך, כולל ויזה (משם תמונתו היחידה, מלבד זאת סירב להצטלם), אך ברגע האחרון שינה דעתו. כאשר גורשו יהודי מוסקבה בשנת ה'תרנ"ב (1892), פעל לסייע להם כלכלית להתבסס במקומות חדשים. בשנת ה'תרס"ב (1902) יזם בניית בית חרושת לאריגה וטוויה, כאלפיים יהודים מצאו את פרנסתם ממפעל זה. נפטר ב-ב' ניסן ה'תר"פ (1920). חי כ-60 שנים. ציונו ברוסטוב שברוסיה.

אביו: אדמו"ר שמואל (מהר"ש). **אמו:** הרבנית רבקה. **אשתו:** הרבנית שטערנא שרה. **בנו:** היחיד, אדמו"ר יוסף יצחק שניאורסון (הריי"צ). **סבו:** אדמו"ר מנחם מנדל (הצמח צדק) מצד אביו ור' אהרן משקלאב (מצד אמו). **אחיו:** ר' שניאור זלמן אהרן, אברהם סנדר זמנחם מנדל. **אחיותיו:** דבורה לאה וחיה מושקא. **רבותיו:** אביו, מהר"ש. החסיד ר' שמואל בצלאל שעפטיל (רשב"ץ).

מספריו: יספר המאמרים יאגרות קודש יתורת שלום יבשעה שהקדימו יקונטרס העבודה יקונטרס התפילה יקונטרס ומעיין יקונטרס חנוך לנער יקונטרס עץ החיים.

מנדל-לייב חזנוב, היה בן העיירה נעול שברוסיה. ביתו היה פתוח לרווחה. הוא השתדל לטרוח בעצמו ולתת לאורחיו הרגשה נעימה. לפרנסתו עסק בחורף בייצור נעליים חמות, ובקיץ סחר בגרגרי-יער מוחמצים, שקנה בכמויות ושיווק לערים מרכזיות. באחד ממסעות העסקים חש בכאב חד בבטנו. עברו יומיים והכאב התחזק. החליט האיש לנסוע לעיר ויטבסק ולקבל חוות-דעת מהרופאים. מכיוון שכסף לא חסר לו, הלך להיבדק אצל טובי הרופאים והמומחים. לאחר בדיקה נאמר לו כי מצבו מסוכן. "עליך לעבור ניתוח דחוף", אמרו הרופאים והוסיפו: "איננו יכולים להבטיח את הצלתו של ניתוח מסוכן כזה. הסיכונים גדולים מאוד!". ליבו נפל בקרבנו. הוא שב לאכסנייה ודאגה רבה אחזה בו. יום אחד שמע קול קורא בשמו. הוא הסתובב וראה מולו כמה מסוחרי ויטבסק, חסידי חב"ד, מידידי הטובים. הם התעניינו בשלומו ור' מנדל-לייב סיפר להם את דברי הרופאים. החסידים הפצירו בו לנסוע לליובאוויטש ולבקש את ברכת רבינו. ר' מנדל-לייב לא הורגל בדברים כגון אלו, וניסה לדחותם, אך החסידים דחקו בו. "הנסיעה מוויטבסק לליובאוויטש קצרה במיוחד, רק שישים קילומטר", האיצו בו. לבסוף נעתר ונסע לליובאוויטש.

מנדל עמד לפני הרבי. סיפר על מצבו וביקש עצה וברכה. הרבי כאילו התעלם ממשאלתו החל לשאול אותו על עיסוקיו בוויטבסק. האיש תהה למשמע השאלה. איזה ערך יש לעסקים כאשר מדובר בשאלת חיים. הוא ענה לרבי כי בא לעיר לצורך בדיקות רפואיות, ואגב זאת עסק בסגירת חשבונות ובגביית חובות מסוחרים. בהתמררות הוסיף כי אולי עסקי מסחרו יוכלו להועיל רק לאשתו ולילדיו. הרבי שקע במחשבה ולאחר מכן אמר: "חזור לביתך, קנה כרטיס במחלקה הראשונה ברכבת, וה' יהיה בעזרך". מנדל-לייב הבין שהסתיימה ה'חידות', נפרד מהרבי ויצא משם. ספקות רבים עלו במוחו באשר לתועלת הנסיעה והפגישה עם הרבי. הוא לא הבין כלל את כוונתו של הרבי ומה רצה ממנו. החסידים שעמדו בחוץ ניסו לדובבו. הוא שיתף אותם בחוסר חשק במה שנאמר לו. אך הבעת פניו העידה על ספקנות רבה. החסידים גערו בו: "אין לך ברכה גדולה מזו! הרבי הבטיח לך שתאריך ימים ועסקיך יתפתחו וישגשו. אך עתה אין פנאי לדיבורים, הרבי אמר לקנות כרטיס במחלקה הראשונה ועליך למהר".

אמונת החסידים עודדה אותו מעט. החסידים כמעט 'גררו' אותו לעבר תחנת הרכבת, ודאגו להשיג לו מקום במחלקה הראשונה, אשר בה לכל נוסע תא פרטי. הרכבת החלה לנסוע מנדל-לייב פתח את ספר התהילים והחל לומר את הפסוקים מתוך כפי רם. הוא לא שת לבו למחשבה מה יאמרו שכניו לקרון. יודע הוא שמצבו קשה מאוד ולא נותר לו אלא לעורר רחמים על-ידי התהילים. לפתע נשמעו נקישות בדלת חדרו. בטרם הספיק לענות נפתחה הדלת. בפתח עמד גוי בלבוש מהודר, המעיד על היותו בעל תפקיד נכבד. הוא הביט במנדל ושאל לפשר בכיו. בהתחלה ניסה להתחמק אך האיש התעקש. לבסוף סיפר על חוות-דעת הרופאים וחששותיהם בעניין הניתוח, וסיים באנחה קורעת-לב. האיש הציג את עצמו כרופא וביקש רשות לבדוק אותו. מנדל הסכים לעשות כל שנתבקש, אך בליבו חש חוסר-אמון. בזריזות ובידיים מיומנות החל הזר לבדוק את הסוחר, ובמהרה הגיע לנקודה הכואבת בבטן. הוא מישש אותה שוב ושוב, ואז יצא מהחדר ושב ובידו כמה וכמה תכשירים. הוא מרח את התכשירים, לחץ, עיסה ושוב לחץ, עד כי חש הקלה ניכרת. "זהו לעת עתה", סיכם האיש, "אבוא אחרי-כן לבדוק את מצבך".

כאשר הגיע הרופא בפעם השנייה היה נראה מנדל-לייב כאדם חדש. הכאב סר לגמרי והוא הרגיש כי כוחותיו שבו אליו מחדש. בעקבות זאת חזר גם מצב-רוחו להיות מעודד ושמח, וליבו היה מלא שבח והודיה לה'. השניים התיישבו לשיחה ידידותית. מנדל-לייב הודה למצילו מקרב-לב, והתעניין לזהותו ולמקום מגוריו. התברר כי האיש הוא רופא בעל-שם, הגדול במדינה בתחום זה של בעיות הבטן והגב. עתה הוא עושה את דרכו לברלין, למקרה חירום במשפחת הקיסר.

האדמו"ר הרב יעקב יוסף טברסקי זצ"ל - נולד ב-ט"ו בתמוז ה'תרנ"ט (1899) בסקווירא (עיירה באוקראינה). לאחר הסתלקות אביו בשנת ה'תרפ"ז (1926) מונה לאדמו"ר חסידות סקווירא בעיר קאלאראש (רומניה). בשנת ה'תרצ"ד (1933) עבר לעיר יאסי (רומניה), ובדרך נס ניצל עם משפחתו מהפוגרום שנערך ביהודים ב-ד' תמוז ה'תש"א (1941) ובכל שנה ושנה בתאריך זה נהג להתענות וכן נהג לקרוא בכל בוקר לפני התפילה את כל ספר תהילים בלי הפסק.

לאחר מלחמת העולם השנייה עבר לעיר בוקרשט (רומניה), ביתו היה פתוח לרווחה לפליטי השואה שחזקו ועודדו **והציל נפשות רבות מליפול בעומק הייאוש**. בשנת ה'תש"ח (1948) היגר לארה"ב והתגורר בשכונת בורו-פארק ולאחר שנתיים עבר לשכונת וויליאמסבורג (אחד מרובעי ברוקלין, שבו נמצאו חצרות של אדמו"רים אחרים). **אלפים הסתופפו בצילו. רבים פנו אליו ונושעו. בעל רוח-הקודש**. בשנת ה'תשי"ז (1957) ייסד את שכונת ניו-סקוור בניו-יורק (ארה"ב) כשהמטרה המוצהרת היא ליצור מקום מגורים בו לא יחשפו לתרבות המערב של ניו-יורק וכן העתיק את חצרו לאיזור כפרי, צפונית לניו-יורק. נפטר ב-ב' ניסן ה'תשכ"ח (1968) בניו-סקוור שבניו-יורק. חי כ-68 שנים. ציונו בשיכון סקווירא שבניו-יורק. בהלווייתו השתתפו כ-25,000 חסידים.

סבא: ר' יצחק (מצד אביו), ר' אליקים געצל מאוסטראה (מצד אימו). **סבתא:** הרבנית חנה סימה (מצד אביו). **אביו:** האדמו"ר רבי דוד מסקווירא. **אימו:** מרת ציפורה. **אחיו:** ר' מרדכי. **אשתו:** מרת טראני (בת האדמו"ר ר' פנחס טברסקי מאוסטילא [עיירה בנפת לודמיר] - נישא בשנת ה'תרפ"ה). **בנו:** האדמו"ר ר' דוד מסקווירא-ניו סקוור. **בנותיו:** מרת פייגא מלכה, מרת סימה מירל, מרת מרים.

כשהתיימה מלחמת העולם השנייה, השתקע רבינו בבוקרשט בירת רומניה, והפך את ביתו למעון למאות פליטים, שחזרו בימים ההם שבורים ורצוצים ממחנות העינויים, בלא למצוא עוד את ביתם. הרבי לא הסתפק בכך, שקלט את כל מי שהתדפק על פתח ביתו, **אלא שיגר מדי יום ביומו את שליחיו אל תחנת הרכבת שבעיר, כדי שיחפשו אחרי כל מי שחזותו יהודית, ויביאו אותו אל ביתו, שם סעדו אותו, ניחמו ותמכו בו להתחיל בחיים חדשים. רבים מן הפליטים נשאו בביתו במשך חודשים רבים, כשהרבי דואג לכל צרכיהם.**

סיפר אחד מהפליטים: "הייתי באושוויץ ובנס שרדתי את השואה האימה, עם השחרור התגלגלתי ברכבת לכיוון בוקרשט, מבלי לדעת מה יהיה עימי, כשירדתי בתחנה, ניגש אלי יהודי בלתי מוכר והושיט לי ידו בסבר פנים יפות ובידידות ואמר: 'שלום עליכם. הרבי שלחני לקרוא לך, הנה הכתובת שלו'. לא הכרתי את הרבי ולא ראיתיו מעולם, אבל שום כתובת אחרת לא הייתה לי, ובלית ברירה הלכתי אליו, בבואי לביתו שמח לקראתי כאילו היה אבי, ודבר ראשון שאל: **'האם אכלת היום?'**, עניתי בשלילה, מיד הוליכני אל המטבח וביקש לתת

עבורי אוכל ומשקה, והוסיף דרך אגב: **'אתה יכול להישאר פה כמה זמן שתרצה'**.

יהודי שבנו קיבל זימון לצבא, הגיע לרבינו וסיפר על כך. שאל הרבי: "האם בנך סבל אי פעם מאיזה מיחוש? אולי פעם לא היה בריא?" - "לא". ענה היהודי, "בני בחור בריא, ושהקב"ה יעזור שימשיך להיות בריא". אבל הרבי התעקש ושאל: "אולי בכל זאת משהו?", ענה היהודי: "אם הרבי כל כך מתעקש, פעם בהיותו קטן סבל בני מכאבי ברכיים אבל לא יותר מזה". "טוב", אמר הרבי, "כשהבן ילך להתייצב לפני הרופאים לבדוק אם הוא כשיר לצבא, **שיאמר לרופאים שסבל מכאבי ברכיים**". והרבי בירכו לשלום, ואכן בנו התייצב לפני הרופא הראשון ואח"כ נכנס רופא בכיר יותר, וכשאמר לרופא הבכיר שכאשר היה ילד קטן, סבל מכאבי ברכיים **פטרו מיד מהצבא ואמר לו: 'כזה אחד לא יכול לשרת בצבא!'**

עוד בהיות הרבי ברומניה (לפני עלותו לארה"ב) נכנסו אליו **שמונה-עשר בחורים**, שקיבלו זימון לצבא והרבי בירכם שיקבלו פטור מהצבא. למחרת במשך כל היום היה הרבי שרוי במתח ודאגה והיה בתענית דיבור. לפנות ערב **באו הבחורים להודיע לו, שהם קיבלו פטור מהצבא**, לפני שניגש הרבי להתפלל מנחה. אמר הרבי בלשון הקודש: "חסרים עוד שניים, שעדיין לא חזרו לכאן מהקבוצה". לאחר מנחה הגיעו השניים. שאל אותם האדמו"ר: **"הייתכן שלא באתם לבשר לי את הבשורה הטובה שהשתחררתם מהצבא?!"**

פעם נכנס אחד לרבינו והתמרמר, שצפוי לו משפט קשה עם שלטונות המס, והמצב חמור מאוד ר"ל. שאל אותו: "מה יהיה, אם לא ימצאו את הניירות של המשפט?". השיב הלה: "איני יודע". איחל לו הרה"ק: **"הקב"ה יעזור, שלא ימצאו את הניירות"**. כעבור שבוע האיש שב לאנטוורפן. ביום רביעי הודיע לו עורך דינו כי מועד המשפט שלו נדחה, פעם אחת ופעם שניה, **עד שהודיעו לו סופית, שאין מוצאים את הניירות הנוגעים לתיק שלו ולכן הם נאלצים לבטל את האישום נגדו**.

ההצדיק הביט בפתקא שנמסרה לו. לפתע נעצר הרבי על שמה של אחת הבנות ושאל את האב לשלומה. האב השיב, כי שלום לה, הכול אצלה כשורה, והצדיק התנצל תיכף ומלמל, כי משהו נראה היה לו, כנראה בטעות. רק בהגיע האב לביתו נחרד לשמוע, שבעת שהותו אצל רבינו, חלתה אותה בת ועלה החום שלה עד שהגיעה ל"ע לסכנת חיים **והנה באחת הוטב לה לפתע**. כשבדק מתי חלה ההטבה ראה כי היה זה בעת ששאל רבינו על שלום הבת. ומעשים כאלה היו בכל יום, אשר עיניו צופיות למרחוק והקדים בברכתו רפואה למכה.



האדמו"ר אברהם יהושע העשיל זצ"ל הידוע בכינויו ה'אוהב ישראל' מאפסא זצ"ל: נולד בז'מיגרד בפולין בשנת ה'תק"ט (1748). מגדולי רבני החסידות. עניו. נצר למשפחות רבניות מפורסמות מצד שני הוריו (כמו ר' העשיל אב"ד קראקא, המהר"ם מלובלין, מהר"ם מפאדובה ועוד). עוד בימי נעוריו רכש לו ידיעה רחבה בתורה. החל את דרכו כרב בעיירה קטנה בשם קולבסוב. בשנת ה'תקס"ח (1808) עבר לאפסא, ולאחר מכן נבחר לרב של יאסי ברומניה אך לאור מחלוקות בקהילה עזב והתיישב במז'בוז'. תכונתו הבולטת ביותר הייתה אהבתו לעם היהודי, תכונה שבזכותה זכה לכינוי "אוהב ישראל". אלפי חסידים הסתופפו בצילו, וקנו ממנו דרכי תורה וחסידות ונקרא בדורו "זקן האדמו"רים".

בהיותו על ערש דוי ציווה שלא ירשמו שבחים על מצבתו מלבד שהיה אוהב ישראל והבטיח כי המדליק נר לטובת נשמתו יעשה לו טובה. נפטר ב-ה' ניסן ה'תקפ"ה (1825). חי כ-77 שנים. ציונו במז'בוז' באוהלו של הבעל שם טוב הקדוש. (המסורת מספרת, כי עשרות שנים לאחר פטירתו, שמש בית הקברות של טבריה שמע נקישות על דלתו. כשפתח את הדלת, ראה אלפי נשמות המבשרות לו שבאו לקבור את הרב- ואכן אכן מציינת את מקום קבורתו השני. בצד האבן כתוב "המבקש כאן- מובטח לו שייענה" ורבים נוהרים לשטוח את בקשתם).

אביו: ר' שמואל (אב"ד בעיר חדש). **אשתו:** בתו של ר' יעקב מטורטשין. **מרבתי:** הגאונים ר' אלימלך מליז'נסק (מח"ס "נועם אלימלך"). ר' דב בער (המגיד ממזריטש). ר' יחיאל מיכל (המגיד מזלוטשוב). **מתלמידיו:** הגאונים ר' ישכר בער (הסבא קדישא) מראדושיץ, השר שלום מבעלז', רבי יוסף מיאריטשוב ועוד רבים. **בניו:** הגאונים ר' יצחק מאיר מזינקוב ור' יוסף משה ממז'בוז'. **מספריו:** יאוהב ישראל- על התורה • תורת אמת.

עם התפשטות החסידות והתבססותה כתנועה המונית, חל שינוי בדרכי ההנהגה. ההולכים בדרכי החסידות נהגו לכבד את רבותיהם במתנת ידם, ורבים ממורי החסידות שינו את דרך חייהם. וכך נמסר על רבי אברהם יהושע העשיל מאפסא, כי בשנות נעוריו חי חיי צער ודחק, ועמד בתוקף על סירובו לקבל מתנה מאיש, באמרו "טרם הגיע הזמן". כאשר עשיר אחד התעקש רוצה ליהנות את רעייתו הרבנית, במתנת ארג צמר למלבוש בטענה "הלא אין לה מלבוש הגון", סירב הרב מאפסא ונימק את סירובו: "אם הבטנה עודנה טובה, אין לה צורך במלבוש חדש".

גם אחר שההמונים החלו לנהור אליו והרווחת הבית הייתה מורגשת על שולחנו, לא שכח את אחיו הנמקים בעוניים ובסכולותם. יום אחד התיישב לשולחנו המקושט בכלי כסף, שעליו סעדו אורחים עניים עוברי דרך, אך משהרגיש הרב מאפסא, כי לאורחים אלה שבסוף השולחן לא הוגשו כפות של כסף אלא של עץ, הפנה את ראשו לבנו רבי יצחק מאיר מזינקוב בדברים נמרצים "מדוע לא הגשת לאורחים כפות של כסף, וכי סבור אתה שנותנים לי מתנות, כדי שתהיה לך ירושה?".

בכל ערב פסח היו הגבאים עוברים מבית לבית לקבלת 'קמחא דפסחא'- מצות וצורכי החג עבור העניים. כשהגיעו לבית הצדיק רבי אברהם יהושע, מצאו את הרבנית טרודה בהכנות לחג וביקשו מצות לעניים. הרבנית הייתה טרודה בהכנות לחג והורתה לבני-הבית לתת לעניים מהמצות שבחדר הרבי. היו שם גם מצות פשוטות, אך **בטעות נמסרו לגבאים המצות השמורות שאפה הרבי בערב פסח**. כשגילתה הרבנית את אשר נעשה, נבהלה ומדעזעה, אך החליטה להעלים את הדבר. מה עשתה? לקחה מצות פשוטות והניחה במקום השמורות והתנהגה, כאילו לא אירע דבר, ובליל-הסדר הגישה לצדיק מצות פשוטות.

לאחר החג באו לפניו זוג להתגרש. שטח הבעל טענתו לפני הרב: "אשתי מתעקשת להכשילני במצה שרויה (מצה שהושרתה במים תחילה). ואילו אני נזהר בכך ואיני אוכל. אין לי אלא לגרשה". ציווה הצדיק לקרוא לרבנית ושאל אותה: "הגידת את האמת. אלו מצות הנחת לפני בסדר?". שתקה הרבנית וחששה לגלות. "הגידת בבקשה ואל תפחדי" ביקש הרב. לבסוף גילתה, שהיו מצות פשוטות, ובדמעות בעיניה סיפרה כל מה שקרה. פנה הרבי לאותו איש המתאונן על אשתו ואמר: "ראה בני, אני אכלתי מצה פשוטה והעמדת פנים, כאילו איני יודע ואיני מרגיש, כדי שלא לבוא לידי ריב חלילה. ואתה רוצה לגרש את אשתך בגלל מצה שרויה?". מיד נרגע האיש ונתפייס ויצא עם אשתו לשלום.

יפר אחד מחסידיו של הרבי: "בחול המועד סוכות הגעתי לביקור אצל רבי אברהם יהושע העשיל זצ"ל והגבאי לא היה אותה שעה בבית. כאשר ראיתי שאין איש בבית, הרהבתי עוז ופתחתי בעצמי את סוכת הרבי. הייתי נרעש ממראה עיני: הרבי ישב ליד ספר התהילים ובכה בדמעות שלישי". לפתע הבחין בי האדמו"ר והרים את עינו. שאלתי אותו, האם אירע משהו מיוחד. השיב לי הרבי: "לפני זמן-מה ביקרה כאן אשה, שבנה זקוק לרפואה וביקשה שאתפלל בעבורו. אם אני רבי, איני יודע, אבל אני יודע נאמן לכל יהודי, ומאז שיצאה, מתפלל אני לריבונו של עולם שהילד יבריא".



הגאון הרב ראובן יוסף גרשונוביץ זצ"ל - נולד ב-ל" סיוון ה'תרע"ה (1915) בלאפיטש שבמחוז מינסק. כבר כשהיה תינוק קטן ניכרו בו אותות קדושה, גם כשהיה מוטל בעריסה היה נזהר, שלא תיפול הכיפה מעל ראשו, וכשהיו מרימים אותו היה מיד נותן ידו על ראשו לאחוז את הכיפה שלא תיפול ויהיה בגילוי ראש. כשהיה כבן עשר שנים נכנס ללמוד בישיבה לצעירים בעיירה לידא. שם הפליא את רבותיו בשקדנותו לצד ידיעותיו המדהימות, שלא לפי ערך גילו כלל.



בגלל המרחק מבית הוריו היה שב לביתו רק בפסח ובסוכות. לאחר מכן עבר ללמוד בישיבה בקוברין. במשך תקופה קצרה למד בישיבת 'אוהל תורה' בברנוביץ' ולאחר מכן חזר ללמוד בקוברין. בשנת ה'תרצ"א (1931) עבר ללמוד בישיבת 'כנסת בית יצחק' בקמניץ. נודע כמתמיד גדול בתורה. מידותיו היו נדירות. את חבילות המזון שהיו שולחים לו מביתו, היה מחלק בין חבריו בעודו מסתפק במעט האוכל שקיבלו בישיבה.

בשנת ה'תרצ"ז (1937), עלה לארץ ישראל ונכנס ללמוד בישיבת לומז'ה בפתח תקווה. עד מהרה הפך להיות ה'ארי שבחבורה' בגין התמדתו ולמדנותו העמוקה. בעצת הרב שרגא גרוסברד שהיה משגיח ישיבת לומז'ה באותה עת, מונה ע"י ראש הישיבה הרב ראובן כץ למסור חבורות מדי שבוע בפני הבחורים הצעירים בישיבה כדי להדריכם בדרך לימודו.

בשנת ה'תשי"א (1951) מונה לר"מ בישיבת לומז'ה והתחיל למסור שיעור יומי לבחורי הישיבה. בשנת ה'תשכ"ה (1965) התחיל לשמש כראש ישיבת 'חמדת שמואל' יחד עם דודו, הגאון ר' שלמה נח קרול (רבה של חמד). בשנת ה'תשל"ו (1976) התבקש על ידי הרב יששכר מאיר לכהן לצידו כראש 'ישיבת הנגב'. באותה תקופה נחשב למנהיגם הרוחני של הקהילות החרדיות בנתיבות ורבים הגיעו אליו לקבלת עצה וברכה. נודע בחיבתו המיוחדת לכל יהודי באשר הוא ובמאור הפנים שקיבל כל אחד. רבים פנו אליו ונושעו. מלומד בניסים. נפטר ב-ה' ניסן ה'תשנ"ה (1995). חי כ-79 שנים. על שמו נקרא רחוב בנתיבות.



אביו: ר' אברהם יצחק (רבה של ז'אבינקה). **אימו:** מרת שרה ביילא (בת ר' משה אליעזר ביער מתלמידי ה'חפץ חיים'). **אשתו:** מרת פסיה (בת ר' צבי יהודה אדלשטיין-רבה של רמת השרון. נישא בשנת ה'תש"ו-1946). **מרבתי:** הגאונים ר' מרדכי שמולקר, ר' יעקב אריה ניימן, ר' פסח פרוסקין, ר' אלחנן וסרמן הי"ד, ר' ברוך בר ליובוביץ. **חברותא:** ר' ראובן חלא. **בנו:** ר' צבי יהודה (מראשי ישיבת 'שכר שכיר' בנתיבות). **חתנו:** ר' ירחמיאל אונגרישר (ראש ישיבת 'בית מדרש עליון' בבני ברק). **מספריו:** **ישעורי רבי ראובן יוסף-** על מסכתות בבא קמא, בבא מציעא, בבא בתרא ומכות.

את רבי חנניה צ'ולק אין מי שלא מכיר, משען ועזר לחולים ובני משפחתם, זכה אף להיות משמש ומקורבם של גדולי ישראל. וכך הוא סיפר: לזוג מאושר נולדו תאומים למזל טוב, אך לא ארכה שמחתם, בבדיקה, שנעשתה לאחד מהם בבית הרפואה 'שניידר' נמצא גידול מסוכן ל"ע. האב בשברון ליבו נסע לרבינו בנתיבות וביקש לשפוך את צרתו ולשאול בעצתו.

לאחר שסיפר לרב את הבשורה הקשה אמר לו הרב בצורה הכי ברורה שיש: "הילד בריא. אין לך מה לדאוג". האבא יצא מעודד, ואמונת חכמים מפעמת בליבו, אך היתה בעיה - הילד אושפז בבית הרפואה, ולא היה אפשר בשום אופן להוציא אותו משם. בצר להם פנו לרב צ'ולק וביקשו את עזרתו. הרב צ'ולק פנה למנהלת המחלקה, וסיפר לה, שההורים רוצים להוציא את הילד.

כשהמנהלת שמעה את הבקשה היא אמרה לרב צ'ולק: "עד היום חשבתי, שאתה איש משכיל וחכם, שטויות אני לא אוהבת לשמוע". ענה לה הרב צ'ולק: "פרופסורית נכבדה, יש אצלנו מושג 'צדיק גוזר', ואנחנו מאמינים בזה, יכול להיות, שאני מדבר שטויות, אבל אמר זאת אדם צדיק. אני לא מבקש שלא לעשות טיפול לילד, אלא שתעשי עוד פעם 'סי.טי.טי'. אם אני מדבר שטויות, אני חוזר ב"י".

ענתה לו הרופאה: "אני מוכנה לשוב לעשות 'סי.טי.טי'. רק מפני כבודך". לאחר ה'סי.טי.טי'. הפרופסורית קראה לרב צ'ולק ואמרה לו: "יש כאן שני צילומים, בראשון רואים בבירור את הגידול, ובשני שעשינו עכשיו הגידול נעלם!!!". היא פנתה לרב צ'ולק וביקשה: "תגיד לרב גרשונוביץ, שיבוא לכאן וירפא את המחלקה, אני הולכת הביתה, לא חבל על העבודה הקשה שלנו כאן, כשהרב יכול להעלים גידול?!". אמר לה הרב צ'ולק: "זה לא עובד כך, יש 'צדיק גוזר' וזה תלוי בתפילות ובזכויות, ולא לכל אחד מגיע!". (מתוך 'יתד נאמן' פרשת חוקת תשע"ז)

ויפר הרב חנניה צ'ולק אודות ילד, שגילו אצלו ל"ע גידול בכליה. בצר להם פנו לגאון ר' ראובן יוסף גרשונוביץ, והצדיק אמר להם ש'היה בסדר'. לאחר זמן מה פנה הצדיק אליהם וביקש מהם להפסיק את הטיפול. הרב צ'ולק התבקש להעביר לרופאה המטפלת בילד את דעתו של הרב. הרופאה ביקשה לערוך צילום נוסף לילד ולתדהמת כל הרופאים, למרות שבצילום הראשון נראה בבירור כי יש גידול, הרי שבצילום השני הגידול נעלם כלא היה. הרופאה התפעלה מאוד וביקשה לדעת מיהו הרב הצדיק שכוחו כה גדול, והדבר גרם לקידוש שם שמיים ברבים.

פעם אחת התעלף רבינו באמצע לימודו. כשהתעורר שאלה אותו הרבנית כיצד הוא מרגיש, ואם יש צורך להזעיק רופא? תשובתו נאמרה בפשטות: "לא, אין צורך. רק היה תוספות קשה ולכן התאמצתי". (מעובד מתוך 'המבשר תורני'- ערש"ק פרשת וירא תשע"ה)

הרב חיים אבולעפיה השלישי זצ"ל - נולד בשנת ה'ת"כ (1660) בחברון. בצעירותו עקרה משפחתו לירושלים, שם למד בישיבת בית יעקב ויגה. בתקופת לימודיו ניכרו יכולות הלימוד, נחשב כעילוי והוסמך לרבנות. בשנת ה'תנ"ט (1699) נסע לסלוניקי שביוון והשתקע שם. בשנת ה'תע"ב (1712) בהיותו כבן 40, התבקש ע"י קהילת חברון לטורקיה ויוון לשמש כש"ר בשל עול תשלום המסים, שהוטל עליהם מהממשל. תושבי איזמיר שבטורקיה,, כשראו כי מדובר בתלמיד חכם, ביקשוהו שישמש כרבה של העיר ושמו נודע בכל הארץ וזכה לכבוד גדול גם מצד הישמעאלים והערבים.

לאחר כשש שנים בטורקיה, חזר לא", השתקע בצפת וכיהן כרבה של העיר. לאחר פטירת ר' ישראל בנבנישתי (ראש קהילת איזמיר), נענה רבינו לבקשת ראשי הקהילה, וחזר לאיזמיר ובין השנים תפ"א-ת"ק (1721 ל-1740) כיהן כרבה של איזמיר. בשנת ה'תצ"ח (1738) נודע לדארה אל עומר, שליט הגליל, כי הרב רוצה לעלות ארצה והוא הזמין אותו לחדש את היישוב היהודי בטבריה, שהיה הרוס מזה 70 שנה, ובכך לחדש את היישוב היהודי בגליל.

בשנת ה'ת"ק (1740) עלה לטבריה ובשנת ה'תק"א (1741) הקים מערכת איסוף כספים עבור טבריה בקהילות בארצות הולנד ואיטליה. רבינו התמסר להתפתחות העיר ודאג למקורות פרנסה ליושבי העיר וחדש את היישוב העברי בטבריה ובנה בית-כנסת, בית מרחץ, חנויות ליום השוק ואת ישיבת 'משמיע ישועה'. בשנת ה'תק"ב (1742) כאשר פחה דמשק סלימאן הגיע בחיל גדול וצר על העיר, הבטיח רבינו שלא יאונה רע וניסים רבים נעשו להם. נפטר ב- ו' ניסן ה'תק"ד (1744). חי כ- 84 שנים. נטמן בבית העלמין הישן בדרומה של העיר טבריה. לאחר פטירתו הנהיגו בניו, ר' יצחק ור' יששכר את היישוב בטבריה.

אביו: ר' משה. **סבא:** ר' חיים אבולעפיה הזקן (מצד אביו), ר' יצחק בן ג'מיל (מצד אמו). **אשתו:** מרת רחל אמנו. **בניו:** ר' יצחק ור' יששכר חיים. **חתנו:** ר' חיים וינטורה. **מרבותיו:** ר' יצחק מאיזמיר (בעל "בתי כהונה"), ר' משה גלאנטי (השני), ר' יעקב חאגיז ור' אברהם אמיגו. **חברותא:** ר' חזקיהו דה-סילוהו. **מתלמידיו:** ר' חיים מודעי (מראשי חכמי צפת). **מספריו:** **יחנן אלוקים** - דרשות ופולולים **יוסף לקח** - חידושים על התורה **יישרש יעקב** - על עין יעקב **מקראי קודש** - חידושי הלכות **יעץ החיים** - על התורה **ישבות יעקב** - על עין יעקב.

פחד ובהלה רבתי שררו ברחובות טבריה העתיקה, יהודים כגויים התרוצצו בפחד וניסו לנחש, מה ילד יום. שליטה של סוריה, שנודע בעריצותו הרבה, הודיע, שהוא מתכוון לכבוש את טבריה ולהפוך את כל תושביה לעבדי-עולם. שמועות על אכזריותו כבר נפוצו מפה לאוזן, והזוועות התעופפו במרחבי הדמיון בחוסר שליטה.

לאט לאט תרחישי האימה מעוררי החלחלה קיבלו מימדי-אמת, ורק אז התברר לטבריינים, שמצבם חמור הרבה יותר משמועות בעלמא. הימים היו לפני כארבע מאות שנה, ומושל סוריה העריץ גייס לרשותו טכניקה, שאמנם כבר הייתה בעולם - בימי הרומיים, אבל דרשה תחכום רב ומיומנות גדולה: **הטלת אבני-קלע אדירות מימדים, כשעל גבן לפידי אש בוערים, שיועדו להרוג, להרוס, להצית שריפות, ובעיקר: לגרום לכניעה מוחלטת ומהירה.**

האבנים הראשונות אכן חוללו הרס עצום. טבריה של אותם ימים מוקפת הייתה חומת אבן משלושת צדדיה, ומצדה הרביעי הייתה הכינרת חומתה. מושל סוריה החליט אפוא להתמודד מול חומות אבן מאשר לגרום לחייליו להסתבך במימי הכינרת ולהפסיד בקרב. גורם אחד לא לקח המושל הסורי בחשבון- את **רבי חיים אבולעפיה.**

רבי חיים, שבאותם ימים עלה מארצות הגולה לשכון בארץ ישראל, החליט לקבוע משכנו על שפת הכינרת, שם בבית צנוע ובישיבה שהקים, למד ולימד תורה בקדושה ובטהרה. ביום הראשון לקרב שמע הרב זעקות מחרישות אוזניים, קריאות לעזרה וקולות בבהלה. הדבר הפריע לתלמודו, והוא החליט לצאת מבית המדרש ולשאול את העוברים ושבים מה מתרחש בעיר, כי כן היה הרב שקוד על תלמודו בפרישות רבה ומנותק לחלוטין מן העולם הזה. לשמע דבריהם על "פגזים" אימתניים, שנחתים על העיר ומטילים בה שריפות ענק והרג רצחני, הניף הרב את ידו בביטול. בו במקום נטל את מקלו, אמר מה שאמר ועשה מה שעשה, ולאחר מכן החווה באמצעות מקלו קו דמיוני בקשת עגולה מאווירה של טבריה לכיוון הכינרת, שמימיה הרגועים ניבטו מאחוריו.

מאותו הרגע והלאה - כל אבן שנורתה לעבר טבריה, עשתה את דרכה בקשת אדירה ורחבה היישר אל מימי הכינרת בלא שתגרום נזק ואפילו לא בהלה... תושבי טבריה יצאו מחויכים ושלווים לרחובות העיר. ככל שגברו והתרחבו חיוכיהם של הטבריינים, עלה מפלס החמס והזעם בלבו הרצחני של המושל הסורי, שנכח שפגיעותיו חדלו מלזרוע חורבן ואבידות בעיר. לאחר דרישה וחקירה מאומצת נודע לו שאיש אלוקים יהודי עשה מה שעשה וכדורי המוות שלו אינם יעילים במאומה. הוא מבזבז את זמנו לריק.

מיד שלח המושל הסורי נציגים מכובדים עם הסכם הפסקת אש לתושבי טבריה, ובאותו רגע שהללו הסכימו לקבלו מידי - לא לפני שהבטיח להם שקט ושלווה בהן צדקו - עשה המושל האכזר והתמיה את דרכו לבית מדרשו של רבי חיים על שפת הכינרת. בכניסתו גחן והשתטח מלוא קומתו לרגלי הצדיק ונשק את שולי מעילו. **"אם אדם קדוש כזה שורה בתוכם"**, אמר לטבריינים שהופתעו מרפיסותו של האכזר במושלי הסביבה, **"עפר אני תחת כפות רגליו"**. מאז והלאה נקבע שמו של רבי חיים כ"אבו-לעפיה", שמשמעותו **"השולט על האש..."**





רבי אהרן ראטה צ"ל- נולד באונגוואר שבהונגריה בראש חודש סיוון בשנת ה'תרנ"ד (1894). בהיותו כבן תשע ידע את ספר התניא בעל פה עם הלשון. בשנת ה'תרפ"ה (1924) עלה לא"י והתיישב בירושלים, שם ייסד את בית-המדרש 'אוהל אלימלך'. לאחר כארבע שנים חזר לסאטמר בהמלצת רופאיו. קבוצת חסידים התאספו סביבו ונקראו בשם 'שומרי אמונים'. על אף שסבל מאש המחלוקת ביקש מחסידיו במכתב שלא להשיב מלחמה. **מתנגדיו לא בחלו בשום אמצעי ואף פיזרו מסמרים במקווה בטרם נכנס לטבול.**

כתוצאה מהמחלוקת עבר לברגסאס ושם הקים ישיבה בשם "שומרי אמונים" (בעקבות שימת הדגש המיוחדת על עניית אמן בקול רם). בשנת ה'תרצ"ט חזר לא"י והקים ישיבה בשם "שומרי אמונים". עיקר שיטתו הייתה תפילה בהתלהבות. התפרסם כאדם קדוש בסיגופיו. **רוב ימיו היה חולה.** נפטר ב-ו' ניסן ה'תש"ו (1947) בעת טחינת קמח ברחיים לצורך מצות לפסח. ציונו בהר-הזיתים בירושלים.



אביו: ר' שמואל יעקב (שימש כקצב. בכל לילה קם בחצות ובכה על גלות השכינה. תיקון החצות היה כאבלות חדשה בכל פעם. איש קדוש ונורא אשר גם הגויים חרדו ממנו). **אמו:** מרת יענטא (בת ר' אברהם מעיירת סאבראנץ). **אשתו:** מרת סימא (בת ר' יצחק כץ). **מרביתיו:** ר' יששכר דוב רוקח (מהרי"ד מבלז), ר' ישראל הגר מויז'ניץ (בעל ה'אהבת ישראל'), ר' צבי אלימלך שפירא מבלוז'וב (רבו המובהק), ר' יהוסף רוטנברג מקאסאני, ר' יהושע העשיל פריד מקאפיש, ר' פנחס אדלר (אב"ד ראדוואנקע), ר' יהודה גרינוואלד, ר' ישעיהו זילברשטיין מוויצן (בתורת הנגלה). **חברותא:** ר' אלישע רוזנפלד (בן ר' אהרן). **מתלמידיו:** ר' אברהם מאיר זיסוויין, ר' חזקיהו כץ (אחי אשתו), ר' שמואל זינגער (בעל אחות הרבנית), ר' צבי אביגדור פיש (אבד"ק ניר אדאני שבהונגריה), ר' חיים יצחק מאליק (מח"ס מכלכל חיים על יו"ד ועו"ס), ר' משה ראטה (אב"ד האמארה), ר' יוסף מאיר פולאק הי"ד (מבערגסאס). **בניו:** ר' אברהם חיים. **חתנו:** ר' אברהם יצחק הכהן קאהן (בעל דברי אמונה). **מספריו:** **טהרת הקודש**- תיקון היסוד והמידות **שומר אמונים**- אמונה, גאולה, ביטחון ושמחה **ישולחן הטהור**- ענייני האכילה **ינועם הלבבות**- ענייני התפילה **מבקש אמונה**- ענייני האמונה היהודית.



מספר בנו האדמו"ר שליט"א בהקדמה ל'שלחן הטהור', שסמוך להסתלקותו סיפר, שהוא בעצמו היה בעל העובדה הנ"ל. ואמר רביה"ק, שמסר לו זאת, כדי שנדע עד היכן יכול בר ישראל להשיג ולהגיע ע"י מידת הביטחון בה' יתברך, ומעשה שהיה- כך היה:

בימי בחרותו למד בישיבתו של בעל "מעשי למלך" מווייטצין, באותו זמן הוא חי בדחוק גדול, ולא השגיח על מצוקתו, ושום דבר לא הפריע את התמדתו בלימודו ואת עבודתו בתפילתו, וחיזק את עצמו בגודל ביטחונו בה'. ופעם אחת הציק לו מצבו מאד, ויסב פניו אל הקיר ושפך שיחו לפני קונו: שפתותיו נעות וקולו לא נשמע לשום אדם, וכך הייתה תפילתו: **"ריבונו של עולם הזן ומפרנס לכל באי עולם מקרני ראמים עד ביצי כינים, הלא גלוי וידוע לפני כסא כבודך את כל דחקותי ומצוקותי, הזמן לי היום את כל הצטרותי ולא אצטרך לידי מתנת בשר ודם"**. ועשה חשבון במחשבתו לפני יוצרו, כמה ממון הוא צריך לאותו היום, והיה כאשר סיים תפלתו התחזק מאוד בביטחונו בבורא, ותיכף פתח את **אמתחתו ומצא שם כסף כפי הצטרותו לאותו היום, וכה עשה מדי יום ביומו ומצא די מחסורו שנתנו לו מן השמים, כפי שביקש מאת ה' יתברך וככה עבר עליו משך של חצי שנה.** וסיבת הפסקת השפעתו מן השמים היה, אשר אשת בעל המלון, אשר הייתה צדקנית גדולה הכירה את מעשי תוקפו וקדושתו, והיא הרגישה בדבר, כי ראתה שבכל פעם הוא היה מקבל מביתו סכום כסף כדי מחייתו והצטרותיו, וזה שישה חדשים, אשר לא קיבל שום מכתב ולא כסף, ועם כל זאת הוא משלם כמיקודם שכר בית-מלון וגם עבור **כביסתו וכדו'**, ומגודל התפלאותה על הדבר הזה הציקה הרבה פעמים ואמרה לו: "הלא אנכי רואה שאין אתם מקבלים מביתכם כלום ומאין לכם הכסף כדי הצטרותכם? ממה נפשך, אם אתם מקבלים תמיכה מאנשים אחרים למה לא תירצו להנות גם מאתנו". והיה כאשר הטרידה אותו מדי פעם בפעם ולא רצה להוציא שקר מפיו, וגם מפני שרצה להיפטר ממנה שלא תבלבלהו יותר, גילה לה את מקור השפעתו, ומאותו יום ואילך פסק הדבר.

פעם אחת הלך הצדיק יחד עם כמה מתלמידיו להר הזיתים לבקר על ציוני הקדושים. באותה תקופה הר הזיתים היה מוזנח מאוד, המקום לא טופל בכלל וכל ההר היה מלא חול ועפר, והיה קשה מאד לזהות את הקברים, גם יד גויים שלטה בהם לפעמים, כך שלפעמים נמצאו מצבות הרוסות לחצאין או לגמרי. לפתע צדה עינו של אחד מתלמידיו על מצבה, ובה ניתן היה לקרוא בקושי את המילים... **רבי אברהם גרשון מקיטוב**... התלמידים הראו מיד את המציאה לרב. **מיד ניגש ר' אהרן אל הציון וסמך ראשו ונשען על מקלו, ושוב הרים ראשו והפטיר בשפה רפה: "אין זה ציונו של ר' גרשון"**. התלמידים התפלאו כן תמהו, הלא כתוב מפורש, אך לדברי הצדיק לא יכלו להתנגד. יגעו וניקו את שאר חלקי המצבה, ומה מאד השתוממו כשמצאו אח"כ כתוב: **"אשתו של רבי אברהם גרשון מקיטוב"**.

פעם אחת בא רבנו לבית מדרשו ואמר לתלמידים: "בלילה הזה התגלתה לי נשמה אחת, שהיא נתגלגלה בדג, והפציר בי בתחנונים, שהיא פעלה למעלה, שהיא תגיע לשולחננו בשבת זו, ובקשתה בפיה שנעסוק בטובתה להשלים תיקונה, והראה תוך דיבורו על גודל מדת הדג (שהיה דג גדול מאד). והנה בערב שבת-קודש בא תלמידו, ר' דוד מאיר, שהיה רגיל להביא הדגים לרבנו ודג גדול בידו, ואמר: "הנה הסוחר של הדגים בא לפני ואמר: 'יש לי הצעה טובה בשבילכם, יש לי דג גדול למכור, אולי תרצו לקנות הדג לרבכם?' ומיד קניתי הדג", וראו התלמידים, שהיה הדג באותו גודל, שהראה הצדיק באצבעותיו.

אנו מבקשים ממי שיש לו תמונות טובות יותר של
הצדיקים או של הקברים או אם לא שמנו את תמונת
הצדיק או הקבר ויש לו תמונה, אנא שלחו למייל
PnineZadikim@gmail.com

למעוניינים לקבל את העלון ישירות למייל, יש לשלוח
בקשה PnineZadikim@gmail.com

כל החומר נלקח
מעלון 'פניני עין-חמד' משנים עברו
לקבלת עלון פניני עין-חמד,
יש לשלוח בקשה למייל:
PnineEH@gmail.com

העלון מוקדש לרפואה והצלחת רחל ברכה בת פדילה דליה הי"ו ובני-ביתה
ולהצלחת כל עם ישראל ובתוכם יוסף ליאור בן דליה אפרת ומשפחתו
והצלחה בכל העניינים וכן בחינוך הילדים